

ONZE VOGELS

45e jaargang no. 10, 1984

maandblad van de nederlandse bond van vogelliefhebbers

use!

De/

BONDSBUREAU

Aletta Jacobsstraat 4, Postbus 74,
4600 AB Bergen op Zoom,
gironummer 1148324, telefoon 01640 - 3 50 07.
Geopend 08.00 tot 12.00 uur en van 13.00 tot 17.00 uur.
's Zaterdags gesloten.

ERELEDEN

A.L. van Liempd (erevoorz.), W. Beckman,
A. Dommerholt, J. Forsten, J.J. Krol, A.J.F. Lammerse,
E.J. Lensink, Joh. M. van Pelt, A.F. Smit, H.J. Veerkamp
en E.M. Wessels.

DAGELIJKS BESTUUR

Voorzitter: W.J. Mulder, Verwerstraat 39,
7415 RZ Deventer, telefoon (05700) 2 36 48.
Secretaris: H. de Geus, Amersfoortsestraat 71,
3772 CH Barneveld, telefoon (03420) 1 61 60.
Penningmeester: J. van Splunter, Vijverberg Zuid 44,
4621 AT Bergen op Zoom, telefoon (01640) 3 46 63.
2e Voorzitter: D.J. van der Molen, Gentiaan 5,
7721 HA Dalfsen, telefoon (05293) 12 57.
Commissaris: M.N.Th. Brouwer, Wouwseweg 5a,
4661 VM Halsteren, telefoon (01641) 33 26.

DISTRICTSVOORZITTERS (leden bondsbestuur)

District Groningen: L. Poppema, Zuiderweg 93,
9744 AA Groningen, telefoon (050) 56 51 75.
District Friesland: H. Suichies, Ruusbroeckstraat 28,
8913 HN Leeuwarden, telefoon (058) 15 16 92.
District Drenthe: J.H. Heijnen, W. Grolstraat 126,
7885 EL Barger Oosterveld, telefoon (05910) 2 54 20.
District Overijssel: A.M. van Rijn, Pr. Margrietstraat 41,
7481 CG Haaksbergen, telefoon (05427) 1 30 06.
District Gelderland: P. Vierhuis, Veldkersmeen 22,
3844 RB Harderwijk, telefoon (03410) 1 60 68.
District Utrecht: C. van Lanteren, Vlasoord 13,
3991 XC Houten, telefoon (03403) 7 26 08.
District Noord-Holland: G.F. Huner,
Bickerstraat 60, 1701 EG Heerhugowaard,
telefoon (02207) 1 13 98.
District Zuid-Holland: G.C. Goedschalk,
Akeleistraat 148, 2565 PC Den Haag,
telefoon (070) 68 16 70.
District Zeeland: J. van der Walle, Churchillweg 4,
4561 WN Hulst, telefoon (01140) 1 38 16.
District West Noord-Brabant: J.C.W. Luijsterburg,
Nieuweweg 23, 4631 TC Hoogerheide,
telefoon (01646) 31 17.
District Oost Noord-Brabant: A.H. Meesterburrie,
Verdilaan 21, 5707 RG Helmond, telefoon (04920) 25609.
District Limburg: H.J. Nooijen, Reigerstraat 29,
5932 VX Tegelen, telefoon (077) 3 34 58.

SECRETARIATEN TECHNISCHE COMMISSIES

Kleur-, vorm- en postuurkanaries:
Tj. Boersma, Verzetstraat 13, 8923 CP Leeuwarden,
telefoon (058) 66 60 37.
Tropen, parkieten etc.:
G. v.d. Meijden, Kempenlandstr. 27, 5283 CK Boxtel,
telefoon (04116) 7 45 29.
Zangkanaries:
W.J. Vermeij, Leppa 36, 9204 JE Drachten,
telefoon (05120) 1 72 42.

ONZE

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDSE

LIDMAATSCHAP

Zij die in **Nederland** woonachtig zijn en lid wensen te worden van de NBvV, wende zich tot de secretaris van een in de plaats van inwoning gevestigde afdeling. Naam en adres worden gaarne door het bondsbureau verstrekt.

Zij die in het **buitenland** woonachtig zijn, kunnen verspreid lid worden door overmaking van het hieronder genoemde bedrag.

België: Bfr. 600,- bij vooruitbetaling op onze postrekening nr. 000-0156074-01, bij het bestuur der postcheck te Brussel 1.

Overige landen: Hfl. 45,- bij vooruitbetaling per internationale postwissel aan het bondsbureau NBvV. Indien men het maandblad per luchtpost wil ontvangen wordt een extra tarief volgens PTT-kosten berekend. Alle tarieven gelden per kalenderjaar.

SPECIAALCLUBS

Het lidmaatschap van de speciaalclubs is voorbehouden aan hen die reeds lid van de NBvV zijn. Voor verdere inlichtingen c.q. opgave lidmaatschap, wend men zich uitsluitend tot onderstaande secretariaten.

Europese vogels en hun hybriden

G.J. Jansen, Fresiastraat 15,
3742 TK Baarn, telefoon (02154) 1 83 34.
Contributie f 25,- per jaar, entree f 5,-.

Gras- en Grote parkieten

H.J. van Doorne, Beurtschipper 58,
3201 GA Spijkenisse, telefoon (01880) 2 24 76.
Entree f 5,-.

Insecten- en vruchtenetende vogels

A.P. Wessels, Postbus 1591,
3000 BN Rotterdam, telefoon (010) 19 70 10.
Contributie f 25,- per jaar, entree f 5,-.

Japanse meeuwen

A. Kok, Pals 29,
6931 DJ Westervoort, telefoon (08303) 23 58.
Contributie f 17,50 per jaar, entree f 5,-.

Vorm- en Postuurkanaries

G.J.S. Nijhuis, Wilderinkstr. 31,
7555 DS Hengelo, telefoon 074-91 17 03.
Contributie f 25,- per jaar, entree f 5,-.

Zebravinken

J.G.J. van Valkenburg, Mergelwal 16,
3432 ZM Nieuwegein, telefoon (03402) 3 97 70.
Contributie f 25,- per jaar, entree f 5,-.

ABONNEMENTEN

Losse abonnementen op het maandblad f 32,50 per kalenderjaar. Overmaking bij vooruitbetaling op g/n 1148324 t.n.v. NBvV en onder vermelding abonnem. OV. Reeds verschenen nummers van een jaargang worden nagezonden en vervolgens elke maand tot met december.

VOGELS

ISSN 0030-3224

ND VAN VOGELLIEFHEBBERS (OPLAGE 50.000)

REDACTIE

J.E. van Berkel
Chr. Walraven

Redactieadres: Postbus 74, 4600 AB Bergen op Zoom

VERANTWOORDELIJKHEID

De uitgever van dit blad, de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers, is niet verantwoordelijk voor de inhoud van hierin opgenomen advertenties en erkent geen enkele verplichting tot opnemen van aangeboden advertenties.

De auteurs blijven verantwoordelijk voor de inhoud van hun artikelen. Door publikatie neemt de uitgever geen enkele verantwoordelijkheid op zich. Het zonder schriftelijke toestemming overnemen van artikelen of deelen daarvan is verboden.

ADVERTENTIES

Voor advertenties – ook die van leden en abonnees – net een zakelijk karakter, zijn tarieven en verdere richtingen verkrijgbaar bij het Bondsbureau van de N.B.v.V. Kleine annonces, voor afdelingen, leden en abonnees op 'Onze Vogels', van zuivere particuliere aard zie onder 'Vraag en Aanbod'.

VRAAGEN OVER?

WATERSLAGERS aan: H. Warmerdam, V.d. Duijn van Maasdamlaan 45, 2181 XB Hillegom.

PARZERS aan: E. de Koning, Vrouwenweg 16, 3322 LK Leiden.

BLEURKANARIES aan: J.A. Barsch, Binnenhof 26, 3535 TN Nijmegen.

FORM- EN POSTUURKANARIES aan: H.K. v.d. Wal, Mozartstraat 4, 8916 HC Leeuwarden.

EUROPESE VOGELS (WILDZANG) EN HUN

BASTAARDEN, GROTE PARKIETEN EN

AGAPORNIDEN aan: D.A. Duijvis, St. Josephstraat 46, 1847 SG Teteringen.

ZEBRAVINKEN, JAPANSE MEEUWEN EN HUN

BASTAARDEN aan: P.J.F. Klören, Meidoornweg 10, 3768 CN Soest.

TROPISCHE VOGELS EN HUN BASTAARDEN aan: M. Schuurhuis, Drecht 23, 8032 CH Zwolle.

RUCHTEN- EN INSECTENETERS aan: E.M. Wessels, Ravenhorst 28a, 3085 ZV Rotterdam.

FRASPARKIETEN aan: S. Harkema, Prov. weg 29a, 3677 PA Heiligerlee.

Postzegels voor antwoord bijsluiten.

Geen retourport, dan ook geen antwoord!

Deze regel geldt ook voor vragen aan auteurs etc.

De Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is ingeschreven in het verenigingsregister van de Kamer van Koophandel en Fabrieken te Breda, onder nummer V-280824.

Het volgende nummer wordt ter post bezorgd op 19 november 1984.

IN DIT NUMMER

	pag.
Topaas kolibrie	444
Geslaagde kweek met de blauwnek muisvogel	445
Onze harzervogels	447
Wel en wee met Bonte Boertjes	448
Drielekkokvogel	449
Wat lezers schrijven	451
Hoatzin of Zigeunerhoen	452
Meelwormen	454
Kuifmaina's	455
Kerkuil	456
Broedresultaten met de Rouls	457
Het kweken met Europese Wildzangvogels	458
Geslaagde kweek met Balispreeuwen	460
Zebra vinken in 50 kleurslagen Zwartwang	461
Mutaties bij de splendidparkiet	463
Bondskampioenschappen 1984/1985	
Vraagprogramma	
Volière van de maand	466
De koereiger	468
Passerina Cyanea, een blauwe Amerikaan	468
Ook in Maasland weidvogelwacht	471
Grote Ratelaar, Over vogelzaden	472
Wilt u keurmeester worden bij de M.B.v.V.	473
Vraag & Aanbod	477
N.B.v.V. Service	485
Wassenaarse lammergier voor de Alpen	486

IN DIT NUMMER ADVERTEREN

	pag.
H. Dijks	446
Kemo-Alkmaar, Harry Oolman,	
Ermelose Vogelmarkten	450
Fauna metaalwaren b.v.	459
Spirit, L.S.M.	462
Otni-Mondo, S.T.T.	466
Edelchemie Panheel, W. Ruppe van der Voort,	
Blankenstijn's Pet Farm, Letonics, Fauna Metaalwaren,	
Avesproduct b.v.	470
Bogena	474/475
Divebo, Maroy-Zoo, Witte Molen	476
Fauna Metaalwaren	480
V.V.R. Vogelvoederfabriek, Van Keulen	481
G.J. van Gelder b.v.	482
Joma Print, Fauna Metaalwaren b.v.	483
C&D	484
Holland Diervoerders, N.B.v.V. - Kalender 1985	485
Burung-Li, GEHU, Wolro, 404	486
Animali - Kasper Faunafood, Fauna Metaalwaren b.v.	
N.B.v.V. Boekenservice	487
Witte Molen	488
Foto voorplaat: Topaas Kolibri	
Foto: C. Scholtz/v 't Hart	
Ontwerp en druk: Steens Schiedam b.v.	
Postbus 99, 3100 AB Schiedam - Telefoon (010) 62 29 22.	

Topaas kolibrie

Tekst: H.A. Maurer
Foto: C. Scholtz/van 't Hart

Met zijn 19 cm lengte behoort **Topazapella** zeker niet tot de kleinste van de kolibriesoorten. Weliswaar neemt de staart een groot deel van deze lengte in en meet de snavel ook al 2,5 cm, maar er zijn vele kolibriesoorten die aanmerkelijk kleiner zijn. Het gewicht van de topaas is ongeveer 13 gram.

Kop en nek zijn zwart alsook de kraag. De hals is goudgroen en de onderdelen donker karmijnrood. De bovendelen zijn roodoranje koperglanzend. De staartveren zijn voor het merendeel zwart, de buitenste neten meer naar kaneelbruin. De lichtgebogen snavel is zwart en de poten licht hoornkleurig. Er is bij deze soort sprake van een sexueel dimorfisme; een duidelijk verschil in verschijningsvorm tussen mannetjes en vrouwtjes. De laatsten zijn goudgroen met een donker roodkoperkleurige keel.

Het zijn bewoners van tropische regenwouden in Ecuador, Noordoost Brazilië, Venezuela en Guyana. Ze komen voor tot op hoogten van 500 meter en voor het merendeel verblijven ze hoog in de boomkruinen.

Vanaf hun zitplaats storten ze zich midden in de insectenzwermen die vlak boven het water dansen. Deze laatste opmerking laat blijken dat ze hoofdzakelijk te vinden zijn nabij rivieren. De mannetjes, zo valt in Rutgers Encyclopedie voor de Vogelliefhebbers te lezen, verzamelen zich graag in een bepaald gebied. Ze zoeken ieder een hoge boom langs het water en laten daar 's morgens maar vooral ook 's avonds hun zang horen waarbij ze hun vleugels wat openen en de staart wijd gespreid houden. De vrouwtjes broeden in kolonieverband. In de dichte oevervegeta-

tie worden de nesten gebouwd.

Voor het eerst bereikte in 1922 een levend exemplaar Clères in Frankrijk. Omdat de vogels bijzonder agressie kunnen zijn, mogen ze niet met andere kolibriesoorten worden samengehouden.

In de twee voorgaande edities van dit maandblad, augustus en september heeft de heer G. Essenberg u het eer en ander verteld over het houden en verzorgen van kolibries. Hij gaf beide artikelen de kopregel **BEZINT EER GE BEGINT** en dat spreekt dacht ik voor zich.

Kolibries zijn inderdaad schitterende en zeer interessante vogels. Hoe moc ze echter ook zijn, in de regel zijn het geen lieverdjes en waar het gaat om voeding en verzorging eist dat van de vogelliefhebber zeer veel discipline.

VOGEL '85

meer dan 8000 vogels in honderden soorten.
De **GROOTSTE NATIONALE VOGELSHOW** in Nederland
Van 10 t/m 13 januari 1985
in **HET TURFSCHIP te BREDA**
Een NBvV-show, altijd nieuw, altijd boeiend.

In dit nummer een extra bijlage over dit grootse evenement. De bijlage is uitneembaar zonder het blad te beschadigen.

Geslaagde kweek met de blauwnek muisvogel

(*Colius macrourus*)

Muisvogels hebben hun naam te danken aan hun vermogen om zeer snel over en onder langs takken te lopen. Typische vogels zijn het die al rustend niet normaal op een tak zitten maar er aan hangen. In de volière hangen ze ook veel aan het gaas. Al hangende ontdoen zij zich ook van hun ontlasting, ja, zelfs met enige kracht. Ze spuiten het er als het ware uit en je moet dan wel opletten wil je niet door die rakkers bevuild worden.

Muisvogels vormen in het vogelrijk een aparte orde en ze komen met zes soorten en verscheidene ondersoorten voor in Afrika.

Vaast de hiervoor genoemde opvallende gedragingen van deze vogelsoort, zijn er nog enkele. De staartveren zijn stijf en stijf, de staart wordt gebruikt als steun wanneer ze op steile takken naar vruchten en bladgroen zoeken. Het zijn echte vruchteneters.

De blauwnek muisvogel leeft veelal in groepen van 30 tot 40 vogels in de droge streken van Senegal tot Eritrea en Somalië. Ze zijn ongeveer 35 cm groot waarvan alleen de staart al ongeveer 23 cm lang is.

Ze komen zelden op de grond en als ze in een volière gehouden worden dienen daar wel rekening mee te houden. De voederplaats kan het beste wat hoger dan normaal worden aangebracht. De gekuifde kop is grijsachtig bruin van kleur, evenals de hals. In de nek bevindt zich een lichtblauwe vlek. De rug is grijs met een groene waas, stuit lichtgrijs en bovenstaartdekveren groenachtig grijs. Een witachtig, keel violetachtig grijsbruin en de verdere onderdelen dof-grijs. Vleugels en staart zijn grijs en de ondervleugeldekkveren roestkleurig. Om het oog bevindt zich een naakte rode ring. Aan de basis is de bovensnavel rood en voor het overige gedeelte zwart. De poten zijn rozerood. Er is geen uiterlijk waarneembaar verschil in kleur in tekening bij mannetjes en popjes. Ze zijn zeer snelle en geruisloze vliegers.

Ik heb al wel meerdere malen gelukt om in de volière met deze muisvogels te kweken. Reeds in 1964 publiceerden wij over zo'n kweekresultaat, dat bevestigd werd door de heer R. Troost uit

Den Haag. Niettemin behoren dergelijke resultaten nog steeds tot de uitzonderingen en vandaar dat we het zeer op

Foto C. Scholtz/van 't Hart

prijs stelden dat de heer R. Bekers, Geestland 1 in Bavel over zijn ervaringen met de blauwnek muisvogel het volgende wilde vertellen.

"Reeds jaren bezit ik verschillende aparte vogelsoorten en steek ik veel tijd in het bezoeken van handelaren en vogelmarkten. Hierdoor ben ik in september 1983 in het bezit gekomen van een paarje blauwnek muisvogels. Ik kocht ze van een handelaar op een vogelbeurs in Ulvenhout zonder eigenlijk te weten wat ik kocht. Zelfs de handelaar wist dat niet, want hij verkocht ze mij als een soort pestvogels. Toen ik die vogels daar zag, werd ik al direct door ze geïmponeerd. Ik vond ze prachtig van kleur maar vooral hun bouw en gedragingen fascineerden mij. Thuis gekomen heb ik ze direct ondergebracht in de ruime buitenvolière. Ik wist op dat moment niet eens wat voor voeding deze vogels moesten hebben. Die onwetendheid duurde echter niet lang want binnen heel korte tijd zaten ze gretig te eten van het fruit dat voor de andere bewoners van de volière klaar stond. Het voedingsprobleem was derhalve gauw opgelost. Het bevreedde mij toen ook dat die vogels niet normaal op een zitstok of tak gingen zitten; ze hingen alsmat daaraan en aan het gaas. Ik vond het overigens wel een pluspunt dat ze zich uiterst verdraagzaam gedroegen ten opzichte van de andere volièrebewoners, te weten mandarijnspreeuwen, grijskopspreeuwen, amathist spreeuw, groene kardinalen, Chinese appelvinken, kernbijters en nog wat andere meer kleinere soorten. U

begrijpt wellicht mijn aanvankelijke ongerustheid.

Korte tijd na mijn aankoop wist ik wat voor vogels ik in het bezit had gekregen, ze boeiden me toen nog meer. Ik heb ze in dat jaar in de buitenvlucht laten zitten totdat het ongeveer 8 graden vroom waarna ik ze in een kleine kool in een onverwarmde ruimte binnenshuis plaatste. Eigenlijk niet zo zeer voor de vogels, want die bleken geen hinder van de kou te hebben, maar meer nog omdat het fruit steeds bevroor. Op 3 april van dit jaar heb ik ze weer in de volière ondergebracht. Die volière is ook voorzien van een ruim nachthok maar daarin gaan ze nooit; ze blijven altijd buiten. 's Nachts hangen ze alletwee, buik tegen buik, aan een tak of half over elkaar aan het gaas. Het is een leuk gezicht om ze zo te zien hangen; met gestrekte pootjes, het snaveltje net boven het takje waaraan ze hangen uitkomend, en de rest loodrecht er onder.

In de literatuur lees je steeds dat er tussen beide sexen geen verschil is te zien. Welnu, ik meen dat er wel degelijk verschil bestaat. De man is duidelijk veel grover en fors van lichaamsbouw hetgeen zich vooral op de schouders goed laat zien. Verder is de staart van de man langer en heeft hij een iets grotere kop. De kleur van beiden is gelijk en beiden zetten ook bij enige opwindning hun kuif op. Het bovenstaande is me vooral opgevallen toen ik het balms van deze vogels mocht waarnemen. Het was ongeveer begin mei toen ik de meest grote vogel hevig dansend en springend op een tak van de brem bezig zag. De wat kleinere vogel zat in zijn nabijheid. Na zeker wel 25 tot 30 minuten van intensief en hevig dansen en

springen volgde de paring. Enkele dagen nadien begonnen de vogels met strohalmen en takjes te sieren. De takjes trokken ze gewoon van de struiken af. Ze brachten dit naar een plek in de volière welke later toch niet de nestplaats zou worden. Op een gegeven moment ontdekte ik in een struik dichtbij het gaas, een plat nest met daarin een kommetje. Dat nest moet in een tijdsbestek van slechts één dag zijn gebouwd. Ik liet het voor wat het was. Enige tijd daarna zou ik voor een weekje op vakantie gaan en twee dagen daar vóór controleerde ik het nest. Tot mijn grote verbazing lagen er twee jongen in alsmede een niet uitgekomen ei, wit met bruinachtige streepjes. Precies kan ik het niet zeggen, maar ik vermoed dat de broedduur ongeveer 12 dagen bedraagt. Beide oudervogels broeden en zij brengen ook samen hun jongen groot. Op de vijfde dag hebben we geprobeerd om de jongen met 4,5 mm ringen te ringen, echter de daarop volgende dag waren de ringen van de pootjes

Op de zevende dag wederom de jonge vogels geringd maar nu met zwart ge maakte ringen en dat verliep verder goed.

Indirect heb ik dit resultaat ook te danken aan de heer Van Berkel van het bondsbureau en de heer Essenberg van de speciaalclub vruchten- en insectenetende vogels. Ze hebben mij, vooral tijdens de periode dat er jongen waren goede adviezen gegeven.

Inmiddels had ik zelf al ontdekt dat ze gek zijn op zelfgemaakt eivoer dat ik dagelijks vers aan al mijn vogels verstrekt. Aan dat eivoer voeg ik wat koekjes (frou-frou) en vele kleine zaadjes toe die ik afneem van een liefhebber die gespecialiseerd is in het kweken van putters. Verder eten de muisvogels veel banaan, vers wit brood, peer, pruimer aardbeien, perzik, appel etc... Levensvoer zoals vliegen en meelwormen nemen ze niet op.

Op een leeftijd van bijna twee weken zijn de jongen uitgevlogen en ze maken het tot op heden, augustus 1984, goed. Opvallend bij deze muisvogels is de ouderzorg. Vanaf het eerste ei tot het uitvliegen van de jongen is constant een van de oudervogels op het nest geweest. Ook nu ze uitgevlogen is hun zorg voorbeeldig. Als een van de jongen weemoes is van het hangen gaat een van de oudervogels er onder hangen en zo rust dan het jong op de borst van vader of moeder. Meestal hangen ze als een troel bij elkaar. De jongen gelijken al direct erg sterk op de oudervogels, misschien zijn de kleuren wat fletser en hebben ze nog een witte bovensnavel.

Als er onder u liefhebbers zijn die ook muisvogels houden, dan hoop ik dat contact met mij opneemt."

- **DE IDEALE ZIEKENKOOI:** Regelbare warmte, in twee types, moere uitvoering, ook als bouwpaakket of inbouwset. Zeer geschikt voor leghoed, kunstmoeder, quarantaine en drogen van T.T. vogels.
- **SCHEMERSCHAKELAAR:** 250 volt, 3 amp, 660 watt. Brengt optimale verlichting. Bij schemeren schakelt de verlichting aan, bij licht worden schakelt de verlichting uit. Zuinig in stroom verbruik, lange levensduur, voor vele doeleinden geschikt.
- **ELEKTRONISCHE BROEDTHERMOSTAAT:** Zonder installatie direct in het stopcontact. Temperatuurbereik 18-43 graden, vermogen 1750 watt, 220 volt. Zeer nauwkeurig. Ook bruikbaar voor allerlei andere doeleinden.
- **VERDER LEVEREN WIJ:** Temperatuur-, vochtigheids- en combinatiewiers.
- **ELSTEIN:** Infrarood donkerstralers, verwarminglampen en elementen.
- **Broedermostaat met aethercapsule, broedmeters staande en haakse hygrometer met reservoir en kousje, inbouwsets voor broedmachines; ook losse onderdelen.**
- **Ruimtemermostaten, schakelklokken, volièreverwarmers, luchtbevochtigers.**
- **SCHOUWLAMP + BATTERIJEN EN FRANKO THUIS / 15,00.**
- **UITSCHUIFDEUR AFRICHTSTORJE EN FRANKO THUIS / 12,50.**

Door storting op post giro 30.88.465, geldige betaalkaarten of overschrijvingen aan de heer H. Dijk, Dongen.

■ **VERZENDING:** Per postpakket onder rembours.

H. DIJKS, R. v. Dalemstr. 5a, 5104 AL Dongen. Tel. 01623-13949 (ook 's avonds). Laat Sint Nicolaas u helpen bij uw hobby

Onze harzervogels

P. Serpent

traag wil ik u wat goede adviezen geven voor het a.s. wedstrijdseizoen. Benigrijk is, dacht ik, de voeding. Veel iepe vogels gaan door verkeerde voeding verloren.

De kweker, die voor de kast met pas opgekooide jonge vogels staat en kleine stukjes diepe toer hoort, is meestal direct verrukt. Soms wil hij die toer al meteen sterker hebben en geeft daarom aan zijn vogels wat extra voedsel. Dat is fout, want die toer kan juist door al te zware voer minder worden.

Op'n diepe toer moet kans hebben te ontwikkelen. Gaan we zo'n vogel meteen na het opkooien te zwaar voeren, is het doel die diepe toer wat meer plume te geven, dan zal in de meeste gevallen dit veelbelovende muziekstuk erknoeid worden.

Dat is iets dat een harzerkweker nooit mag overkomen. Hij moet veel geduld hebben, op de lange termijn iets opbouwen en niet bij de eerste tegenslag de loed laten zakken. Veel hangt af van seling en inzicht. Hij moet in de eerste plaats een goed luisteraar zijn, want soms kan het gebeuren dat van een klein stukje in het zeer goede, de verere glorie van zijn stam afhangt.

Om nu terug te komen op de voeding, zie veel kwekers zie je dat ze hun vogels sloop raapzaad verstrekken. Natuurlijk hebben sommigen van ons daar goede resultaten mee, maar volgens mij is het beter, na het opkooien van de jonge vannen het zgn. gemengd kanariezaad te voeren, let wel zonder hennepzaad. Hier mijn gebruikte mengeling: 50% ANADEES ZOETRAAPZAAD, 20% WITZAAD/LA PLATA, 10% NEGERZAAD, 10% GEBROKEN-GEPELDE HÄER, 8% LIJNZAAD, 2% SLAZAAD.

Hennepzaad werkt verhittend en is nog altijd moeilijk te ontbolsteren.

Let het oog op de bovenbedoelde iepe toer is het om eerstgenoemde reden niet aan te bevelen zo'n vogel met hennepzaad te voeren. Hennepzaad kan echter wel z'n nut hebben bij slecht zierende poppen, ze zullen met gemiddeld hennep hun jongen toch wel voeren. Ook wanneer een bepaalde pop niet roeds wordt, kan hennep gunstig werken. Blauwmaanzaad niet in mijn mengeling, is licht opiumhoudend en is beter als geneesmiddel bij diarree. In de begintijd van het opkooien moeten we dus onze harzers niet te zwaar voeren, ze kunnen op het menu, zoals om-

schreven, de eerste tijd leven.

Uit de grote vlucht gekomen zijn de vogels gewend aan het dagelijkse ei-krachtvoer, wat gekocht dan wel door ons zelf is aangemaakt. Het is logisch dat, nu ze in een kleinere kooi zitten en minder bewegingsvrijheid hebben, hun behoeften daaraan aangepast moeten worden, anders zullen ze ook te kampen krijgen met darmstoornissen. Geef ze iedere dag vers drinkwater waaraan toegevoegd wat vitamine AD. Die vitamine kan men in geconcentreerde vorm kopen welke in water oplosbaar is.

Dat is het dieet waarop ze tot zo'n week of drie voor de wedstrijd moeten leven.

In die tijd is men al voorzichtig gaan uitzetten. Al spoedig heeft de kweker een selectie van goede en minder goede vogels en die vogels welke in aanmerking komen om te worden ingezet voor een wedstrijd, kan men op een aparte plank in de zangkast plaatsen. Deze kunnen we nu wat extra aandacht geven. Niet dat de andere minder verzorging krijgen, die hebben dat echter niet nodig en zullen waarschijnlijk door de wat soberder voedwijze en het feit dat er geen bijzondere prestatie van wordt verlangd, langer in conditie blijven. Bovendien kan het later blijken dat er toch nog een diepe vogel tussen zit. Met die vogel kunnen we dan naar een latere wedstrijd en hem langzaam, zoals het geval met de eerstgenoemde, daarnaar toe brengen. De vogels van de eerste selectie gaan we nu wat extra's geven. U moet het zien als een atleet die naar een grote wedstrijd toeleeft. Op

het juiste moment moet hij in topconditie zijn, zo ook onze vogels. Het goede kracht-eivoer is als volgt samengesteld: 1 kippeei 10 min. gekookt en daarvan alleen de dooier mengen door drie beschuuten of drie eetlepels beschuutmeel wat in de handel te verkrijgen is o.a. E.B. Daar doorheen een eetlepel druivesuiker en wat conditievoer van Bogena of gemalen zeewier van dezelfde firma. Het bevat een rijke hoeveelheid mineralen en sporenelementen. Dit eivoer nu moeten de vogels iedere dag hebben. Dit voer kan men ook wat ruil maken met geraspte wortel, niet alleen wordt het daardoor wat vochtig maar het zal het euvel van verstopping wat wel eens wil optreden opheffen. Immers wortel werkt laxerend.

Zo'n dag of 8 voor de wedstrijd moet men de vogels kamillethee te drinken geven. U weet wel, daarover schreef ik reeds. Kamille kan men zelf plukken maar men kan het ook in de drogisterij kopen. Trek dit op dezelfde manier als thee en geef de vogels dat om de andere dag als drinkwater.

Doe af en toe door dat drinkwater een schep bijenhoning en u heeft aan alles gedacht, voor wat de voeding aangaat.

Op die manier zullen diepe vogels niet overvoerd worden en tot aan de hoogste top kunnen komen. Natuurlijk, als het er inziet, de diepte kan niet vanzelf komen, dat is een kwestie van de juiste paringen met vogels van goede aanleg. Hoe daaraan te komen zullen we nog eens beschrijven op een tijdstip dat daarvoor het gunstigste is.

Keurmeester zangkanaries

Ook tijdens de komende bondskampioen wordt er weer een test afgenomen voor diegene welke toegelaten wil worden tot de opleiding van harzer of waterslager keurmeester. De test bestaat uit het noemen van gezongen toeren en een voorzichtige waardering daarvan. Als deze test positief voor u uitvalt, kunt u met de theorie beginnen welke bestaat uit 12 schriftelijke lessen, elke maand een. Hierna moet u minimaal 5 bijzittingen hebben gehad, wilt u tot het examen worden toegelaten. Zij die meer dan een jaar kweekervaring hebben met zangkanaries en redelijk tot goede uitslagen middels katalogi kunnen tonen, kunnen zich aanmelden bij de heer W.J.P. Vermeij, Leppa 36 te Drachten, telefoon 05120 - 1 73 42.

Wel en wee met Bonte Boertjes

Tekst: T. de Graaf
Foto's: Müller en De Graaf

In 1978 kocht ik in Lochem bij een vogelimporteur twee bonte boertjes, ook wel Senegal papegaaien genoemd, waarvan de wetenschappelijke naam luidt **Poicephalus senegalus**. Gezien de verschillen in kleur tussen beide vogels, de een was duidelijk feller van tinten dan de andere meende ik dat het een paartje was. Later bleek dat ook zo te zijn. Als men ze goed bestudeerd, ziet men bovendien ook verschil in kopvorm tussen beide vogels. De een, de man, die niet alleen wat feller gekleurd is, heeft een veel plattere en grovere kop.

60 cm hoog. Een kast hing hoog, de andere kast hing op 80 cm van de grond in het open nachtverblijf. Het nachtverblijf is een meter lang en sluit aan op een ongeveer 3 m lange vlucht. De breedte bedraagt ongeveer 80 cm, de hoogte 2 meter.

In januari van dit jaar constateerde ik dat de hoogst hangende nestkast aan de bovenkant behoorlijk was afgeknaagd en op gelijke wijze was ook een stijl van het nachtverblijf bewerkt. Ik overwoog en ben er ook toe overgegaan om ze een andere nestkast te geven van het model dat ook door mijn Catharinaparkieten wordt gebruikt en

Ondanks deze duidelijk herkenbare verschillen, heb ik toch heel lang getwijfeld of het inderdaad een koppelje zou zijn, immers, de eerste jaren gaven ze geen enkel teken dat tot voortplanting zou leiden. We weten het inmiddels maar al te goed en vooral, waar het gaat om dergelijke vogels, geduld is een schone zaak.

De vogels hadden constant de beschikking over twee broedkasten van gelijke afmetingen, bodemoppervlak 30 cm² en

en met wat grotere afmetingen. Dat
deel nestkast lijkt wat op een T, is ho-
nitaal 50 cm en aan de langste zijde
vertikaal eveneens 50 cm. Links in het
horizontale gedeelte is het invlieggat
aangebracht. De oppervlakte van de bodem
in de langste verticale zijde is 25 x 30
cm. Toen ik met deze nestkast in de
volière kwam en hem wilde vervangen
voor de aangevulde nestkast, miste ik
de pop. Bij controle bleek mij dat ze
zich in de laagst hangende nestkast be-
vond. Toen ik die kast opende zat de
pop mij fel blazend aan te staren en
ieder haar lagen drie eieren. Ik heb
haar niet lang gestoord, deksel op de
kast en weer snel de volière uit. Alleen
bij het zien van die broedende pop
voelde ik me best wel een beetje trots
op mijn broeduur bedraagt ongeveer 28
dagen, alhoewel ik niet precies kan zeg-
gen hoe lang de vogels bij mij hebben
gebroed, ze waren erg schuw hetgeen
mij er van weerhield om regelmatig
steuncontrole uit te oefenen. Op 14 janua-
rkeek ik toch weer eens en alle drie
de eieren bleken te zijn uitgekomen.
De donzige vuilwitte jongen werden
voor de pop, die ook op dat moment
er van het nest was te krijgen, warm
gehouden. Het eerste wat ik toen deed
was contact opnemen met het bondsbu-
sauto teneinde aan de weet te komen
welke maat ring ik zou moeten gebruik-
ten. Op een zaterdag in eind januari
zag ik beide oudervogels in de volière
lezen. Ik maakte gebruik om te trachten de jon-
ge vogels te ringen. Bij het openen van
de nestkast sloeg mij de schrik om het
hart. Twee jongen lagen als het ware
opgestuipd en het derde jong zat
op de plaats waar nog overeind maar toonde
ik weinig leven. Ze waren alle drie
zeer koud. Goede raad was duur, er
moest snel beslist worden. Ik nam de
jongen uit het nest en nam ze mee in
de bus waar op dat moment een vogel-
vriend ook binnenstapte en mij vertelde
dat ik weinig kans had om de jongen te
redderen. Na enige tijd warm te hebben
gezet gaf ik ze eerst door middel van
een voederspuitje wat Almiron AB van
Almiron AB. Inmiddels had ik een kooi
aangemaakt en voorzien van een El-
ein donkerstraler. Na ruim een uur was
aan de jongen al weer wat opgeknap-
t en zaten ze lekker warm tegen elkaar
en weer flink op de pootjes. Op zich
was dat al een hele opluchting voor me,
maar hoe moest dat nu verder. Na wat
experimenteer heb ik een voeder-
mengsel gemaakt bestaande uit 2 eetle-
pels Almiron AB, 4 eetlepels Brinta (na
de tweede week vervangen door Bami-
x), 1 theelepel druivesuiker van Boge-

na, 1 eetlepel Claus insectenvoer, 2 eet-
lepels C&D eivoer, 1 eetlepel honing,
1 eetlepel Carvam Cevitam en 1 mes-
puntje Gistocal. Dit alles werd goed
door elkaar gemengd en vrij warm aan
de vogels gevoerd. Opvallend was dat
wanneer het voedsel wat lauwer was
ze het moeilijk opnamen en het liefst
hadden ze het in een vrij dunne substan-
tie. Het voedsel bracht ik met een in
V-vorm geknepen theelepeltje in de
bekjes. De eerste week voerde ik ze
om de drie uur, dag en nacht, vanaf de
tweede week alleen maar overdag en
om de drie uur. Na verloop van drie à
vier weken werd het voedsel aangevuld
met kleine stukjes gekiemde taugeh. De
eerste weken groeiden de jongen
slechts minimaal, ongeveer 5 gram per
week. Opeens echter hadden ze kenne-
lijk de draad te pakken en zag je ze
met de dag groeien. Toen de tijd rijp
was heb ik ze elk een 7 mm ring aange-
legd. Na tien weken met die vogels be-
zig te zijn geweest kan ik nu, half mei
1984, zeggen dat ze er weer bovenop
zijn. Ze verblijven in de volière en zijn
geheel zelfstandig. Inmiddels is het ou-
derpaar weer tot een volgend broedsel
overgegaan en wel in de nieuwe nest-
kast. Uit dat broedsel zijn twee jongen
geboren die tot op de dag van vandaag,
zoals gezegd half mei, voorbeeldig door
de oudervogels worden gevoerd. Ik
heb goede hoop dat nu alles naar wens
verloopt.

Buiten de broedperiode verstrek ik aan
de vogels een goed mengsel zaden voor
grote parkieten aangevuld met C&D
eivoer en als de tijd er voor is rijpe
onkruiden.

Lidmaatschap is persoonlijk

Opgave van meerdere personen
als één lid, bijvoorbeeld in geval
van partnerships, combinaties,
gebroeders, gezusters etc., is niet
toegestaan. Een lidmaatschap kan
uitsluitend rusten op één persoon
en niet op meerdere personen
onder één noemer. Het lidmaat-
schap is dus persoonlijk.

Algemeen kampioen

Nog eens benadrukt dat de keur-
meesters tijdens de keuring geen
zogenoemde algemeen kampioen
aanwijzen, ook niet bij stammen.

KALENDER 1984

Drieklokkevogel

De klokvogels van het geslacht
Procnias behoren tot deotinga's.
De soortnaam van de drieklokke is "tri-
carunculata", dus zonder "o", zoals
op de kalender is aangegeven.
Zoals u ziet heeft de vogel een
zonderling uiterlijk met zijn drie
zwartgrijze lellen aan de basis van
de snavel. Waarschijnlijk zullen
deze zweepvormige aanhangsels
een rol spelen bij de balts, de huwe-
lijksceremonie. Alleen de
mannetjes van de klokvogels zijn
uiteenlopend fraai gekleurd; de
vrouwtjes zijn overwegend groen.
Men kent deze klokkevogel ook onder
de naam hamerling en deze dankt
hij aan de verrassend krachtige,
verdkinkende klokachtige roep, die
op een afstand van 1 - 2 km te horen
is. In het boek van De Schauensee,
"The Birds of South America" zult u
de drieklokke tevergeefs zoeken. Alle
Procnias-soorten leven namelijk in
Zuid-Amerika, alleen de hamerling
zoekt het in Centraal-Amerika, waar
hij de hoogste boomkruinen als zijn
woonplaats heeft uitgekozen. Naar
verluidt worden vrijwel uitsluitend
vruchten gegeten, hoewel er
bepaaldeotinga's zijn, die ook
insekten niet versmaden. Over het
broeden en alles wat er mee samen-
hangt is nog lang niet alles bekend.
Een verwante soort, de zwart-
vleugelklokkevogel, schijnt nog het
best bestudeerd te zijn. Alleen het
vrouwtje bouwt het nest op verschil-
lende hoogten in diverse boomte.
Het is een simpel platformpje met
in het midden een kommetje, waarin
het lichtbruine, donkergeklepte ei
komt te liggen. Het broeden duurt
23 dagen en komt ook voor rekening
van "moeders", die tevens het jong
moet grootbrengen met opgebrakt
vrucht vlees. De jonge klokkevogel
verlaat na circa 5 weken het nest.
Van de oude vogels moet hij de roep
leren en het duurt wel een maand
of acht voor zijn klokachtige roep
door de regenwouden schalt.

MEINDERT DE JONG

Wat lezers schrijven

Muizen

A.C.J. van Raam, Hoogerheide

als elke andere vogelliefhebber heb ik wel eens een muis bij of in mijn volieren; van tijd tot tijd loopt er een in de val.

Onlangs echter was er sprake van een vasië: ik kwam terug van vakantie en ontdekte alle gaten en kieren schoot 'Speel' in mijn schuur – die aan mijn kooien 'erst- weg.

Wat betekende voor mij maar één ding: oorlog!

Ik heb een plaatselijk – landelijk bekend ind- bedrijf kocht ik, na de gebruiksaanwijzingen gelezen te hebben, een bus gif; volgens de fabrikant een gif dat klaar lokaas voor ratten en muizen.

Ik thuisgekomen plaatste ik conform voorschrift het gif gedurende enkele dagen in voerbakjes op verschillende plaatsen in mijn schuur.

Maar er niet meer van gegeten werd maakte ik opgelucht mijn activiteiten voortwant ik wist nu zeker dat de gevreesde aktenoverbrenger spoedig het loodje zou leggen. Helaas was hij niet het enige slachtoffer want indirect kwam het gif mijn kooien terecht en op dit moment heb ik al zes prachtige kleurafwijkende groenvinken zien sterven. Hoe is dit e.e.a. in zijn werk gegaan?

Maar laten we het lokaas nog eens bekijken: het bevat de giftige stof difenacoum, behorende tot de toxicologische groep anti-coagu-

lant. Dit houdt in dat de muizen sterven aan inwendige bloedingen. Voor ze gaan hemelen laten ze echter overal waar ze lopen hun ontlasting achter, welke verzadigd is van gif en de kleurstof van het lokaas dat ze gegeten hebben; de keutels zijn dan ook inderdaad gifgroen van kleur!

De vogels – en vooral ondernemende en nieuwsgierige jonge exemplaren – pakken de groene korrels op en laten ze al dan niet in hun magen verdwijnen... de vogel gaat dik zitten, is lusteloos en na twee dagen verdwijnt de kop in de veren; het slachtoffer eet of drinkt niet meer en de ontlasting gaat via groen/geel slijm over in een bruin/rode substantie. Is dit laatste stadium bereikt dan duurt het nog enkele ellendige uren voor het dier de geest geeft. Dat e.e.a. werd veroorzaakt door het gif is gebleken na onderzoek van de kadavers van enkele dieren door een dierenarts!

De konklusie die we moeten trekken is simpel:

gebruik in de nabijheid van uw vogels GEEN verdelgingsmiddelen; ook al maakt u twee maal per dag uw kooien schoon, een muis laat er achter uw hiel zijn vernietigende werk achter!

Ook ik maak elke dag mijn kooien schoon maar die kleine groene keutels tussen pellen van zaad vallen niet op en

konden hun desastreuze werk verrichten.

Mij heeft deze les prachtige vogels gekost, vogels die mijn hobby zijn, vogels die ik wilde beschermen tegen welk onheil ook; ironisch genoeg heeft dit streven dezelfde vogels het leven gekost....

Was e.e.a. dan niet te voorzien?

Mijns inziens wel als de fabrikant van het gif niet alleen maar had volstaan met erop te wijzen dat 'dode dieren (muizen) verzameld en vernietigd dienen te worden opdat huisdieren en andere dieren niet worden vergiftigd door het eten van de kadavers' doch tevens op het gevaar had gewezen dat ontstaat als de vergiftigde muis of rat zijn uitwerpselen, die verzadigd zijn van het gegeten lokaas, achterlaat op plaatsen waar deze op hun beurt weer gevaar kunnen opleveren. Dat er die plaatsen waar dit gevaar kan ontstaan legio zijn is duidelijk, voor mij was mijn volière er een....

Op de fabrikant kan ik geen verhaal halen want die voegt aan de waarschuwingen veiligheidshalve nog toe: 'er kan geen aansprakelijkheid aanvaard worden voor minder goede werking of schade, direct of indirect ontstaan uit het gebruik'....

U kunt nog maatregelen nemen of hieruit uw les leren, voor mijn vogels is het te laat!

Hoatzin of Zigeunerhoen

Prof. Dr. Anthonie Stolk
Met illustraties van de schrijver.

Jongen van de tot de hoendervogels behorende Hoatzin *Opisthocomus Hoatzin* klimmen al spoedig met behulp van snavel en vleugelklauwtjes behendig op de takken rond het nest. Dat is heel bijzonder voor een vogel en doet denken aan de voorhistorische oervogel *Archaeopteryx lithographica*, waarvan de fossielen in afzettingen van de Boven-Jura-periode (120 tot 140 miljoen jaar geleden) worden gevonden. De hoatzin (ook wel cigana = zigeuner genoemd) moet dan ook als bijzonder primitief worden beschouwd.

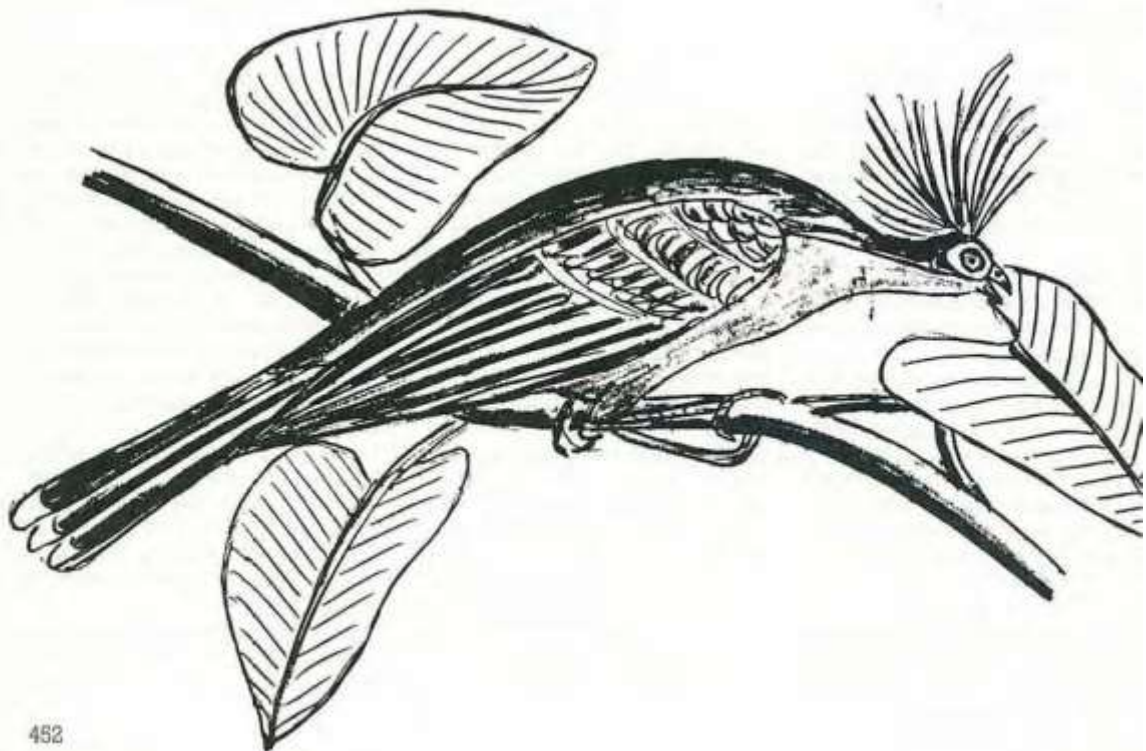
Als regel is de vogelvleugel volgens hetzelfde principe gebouwd als de armen van amfibieën, reptielen en zoogdieren. De grondvorm is de vijfvingerige poot. Bij de vogelvleugel zijn de vierde en vijfde vinger verdwenen, terwijl op de tweede en derde vinger de slagpennen zijn ingeplant. De duim blijkt een klein duimvleugeltje te bezitten.

De voorhistorische *Archaeopteryx* had klauwen aan de top van iedere vinger. De vleugels waren zo zwak dat hij er nauwelijks mee kon vliegen. Men moet wel aannemen dat hij hetzelfde soort leven moet hebben gehad als momenteel de hoatzin. Het kwam erop neer dat hij wat in bomen rondklauterde en zich eventueel in glijvlucht van de ene naar de andere boom verplaatste. Op die manier lijken de jonge hoatzins nog meer op de oervogel dan de volwassen hoatzins dit doen. Ze hebben twee klauwtjes aan elke vleugel, die met bepaalde spieren bewogen kunnen worden, en klimmen bijgevolg eigenlijk op

handen en voeten rond. Als speciaal aanpassing ontwikkelden de vleugels zich vertraagd, zodat de jonge hoatzin hiervan geen hinder ondervinden, en ze met hun klauwtjes aan de takken hangen. Na twee tot drie weken verdwijnen de vleugelklauwtjes zonder dat bij de volwassen dier bepaalde resten overblijven.

Bij het groter worden, verliezen de jongen hun klauwtjes en groeien de vleugels uit. Toch gebruiken de volwassen vogels de vleugels nog als hulp bij het klimmen. Bij de ontwikkeling van de hoatzin zien wij uit een in bomen rondklauterend, hagedisachtig dier een gevleugelde vogel ontstaan, die van ene boom naar de andere kan vliegen of fladderen liever gezegd. Die ontwikkeling is dus als het ware een snelle demonstratie van de evolutie van de vogels.

Vaak wordt in kolonies genesteld. In groepen bedragen tien tot twintig (soms vijftig) dieren, die het hele jaar door bij elkaar blijven. De nesten liggen bovendien

iter, ongeveer twee tot vier, soms zes ster hoog en ze doen met hun plat- type wel wat aan duivenesten den- n. De rivieren kunnen het land hoog der water zetten en met het oog daar- i liggen de nesten eigenlijk niet hoog moeg om absoluut veilig te zijn. In het or beide partners gebouwde nest ko- n de twee of drie (soms vier) kleine, uingspikkelde witte tot vuilgele eia- n uit, na een broedduur van ongeveer er weken. Het nest is helemaal niet kkeed en vaak zo los gebouwd, dat eieren van onderen af duidelijk door i nestbodem heen zijn te zien. De roep lud en wordt met gespreide staart i vleugels ten beste gegeven. Speelt aarschijnlijk een rol bij de hofmakerij, verigens worden hierbij schrille, krij- nde, keelachtige geluiden onder- heiden, alsmede nasale, brommende, itende, sissende en kikkerachtige ge- den.

De naam **hoatzin** zou een nabootsing van spaalde geluiden zijn. Verder is er zo ved als niets van de hofmakerij en het oedgedrag bekend. Eigenlijk heel nmer, want dit zou ons enig licht kun- n verschaffen met betrekking tot de fmakerij en het broedgedrag van de rvogel **Archaeopteryx**.

De vaders nemen de jongen uit het ei, dan zijn ze ijwel kaal. Al spoedig wordt het jong n door het eerste van twee donskle- n bedekt. De jongen blijven vrij lang i het nest en worden door de ouders voerd. Daarbij steekt het jong zijn avel in de geopende snavel van de dervogel om het voedsel te grijpen. i gevaar (van de kant van een lars- arrat of een boomslang bijvoorbeeld) n het jong zich pardoos van een smtak in het water laten vallen. Duikt n steeds maar weer onder en tracht aan de roofvijand te ontkomen. Is als weer rustig, dan klimt het jong weer nhoog naar het nest. Jonge amerikaan- slangenhalvogels **Anhinga anhinga** ijken iets dergelijks te doen, maar dat n gespecialiseerde watervogels. eemd overigens dat hoatzins als land- gels het water op die manier voor n reddingsactie gebruiken.

Speciaal als ze zijn kunnen volwassen atzins gezamenlijk hun jongen be- hermen door de vleugels wijd uit te reiden. Onder het op die manier ge- rmded dak kunnen de jongen dan on-

bespied door roofvijanden langs de tak- ken klimmen.

De hoatzin is een echte voedselspecial- list, die van enige planten leeft: de moko moko **Arum arboreseus**, de grote **Ca- ladium**, **Avicennia** en **Montrichardia**. Bladeren, bloemen en vruchten hiervan worden gebruikt, tezamen met een en- kel visje of krabje en nog enige moeras- planten. Een beperkt menu werkt ge- woonlijk uitsterven in de hand, maar bij de hoatzin is daarop momenteel geluk- tig nog weinig kans, want de zuidame- rikaanse overstromingswouden zijn nog uitgestrekt. Met zijn schimmelachtige muskusgeur staat hij als **stinkvogel** be- kend en wordt hij als regel niet gegeten. De eieren daarentegen wel. Overigens is de doordringende lucht afkomstig van het halfverteerde voedsel in de krop en in het geheel niet van het vlees.

Zoals bekend wordt het voedsel bij de meeste plantenetende vogels eerst op- geslagen in de krop en vervolgens in de spiermaag fijngemalen. Bij de hoat- zin is de onderontwikkelde spiermaag erg klein, maar de sterk vergrote, twee- delige krop (ongeveer vijftig maal gro- ter dan de maag en dertien procent van het totale gewicht van de vogel) heeft dikke wanden en een hoornachtige be- kleding. Op die manier is de krop in staat om harde bladeren te vermalen. Daar de krop zich in de borstkas be- vindt, bestaat voor de hoatzin het gevaar om na een uitgebreid maal topzwaar te worden. De sterke poten kunnen het dier niet voldoende op zijn zitplaats fixe- ren: met het oog daarop laat hij het li- chaam op het borstbeen rusten. Als doelmatige aanpassing bevindt zich daar een klein kussentje van eelt.

Het slechte vliegen staat ook uiteraard met de vreemde spijsverteringsorga- nen in verband. De enorme krop neemt een grote ruimte in de borstkas in be- slag ten koste van de vliegspijeren. Als gevolg daarvan kan slechts over een korte afstand (ongeveer twintig meter) worden gefladderd. Over een meer of

rivier kan ook worden gefladderd, maar dan moet het dier eerst voldoende hoogte hebben door in de top van een boom te klimmen.

Het voedsel wordt in de vegetatie van de uitgestrekte overstromingswouden van Bolivia en Colombia tot Guyana en Brazilië gevonden. Alleen daar treft men de genoemde voedselplanten aan.

Als schakel met de oervogels die al mil- joenen jaren uitgestorven zijn, is de hoatzin een van de merkwaardigste vo- gels. Enerzijds is hij hoog ontwikkeld en anderzijds bijzonder primitief. Met het huishoent wordt hij in de orde van de hoendervogels ingedeeld, terwijl hij ook bepaalde overeenkomsten in bouw met de koekoeken vertoont. De uiterlij- ke overeenkomst met de toerako's blijkt op een gelijkgerichte aanpassing aan het milieu te berusten.

Deze unieke vogel is zo groot als een kraai en heeft een lange brede staart, een kleine kop, een korte stevige snavel, een lange hals, een lange kuif van borstelige veren, alsmede krachtige poten met lange sterke tenen. Het ven- kenkeed is van boven bruin of groen en witgestreept. De onderzijde is wit. Deze soort werd in het begin van de negen- tiende eeuw ontdekt. Door het slechte vliegvermogen als gevolg van een klei- ne borstbeenkam en minder-ontwikkel- de vliegspijeren, kan de hoatzin moeilijk uitbreiden en blijven de kleine popula- ties van generatie op generatie plaatse- lijk in de rivierdalen geïsoleerd.

De hoatzin is als voedselspecialist bij- zonder moeilijk in gevangenschap in le- ven te houden. Soms blijkt dit slechts enige maanden te zijn. Heeft men (zoals in Zuid-Amerika) de beschikking over voldoende voedsel in de vorm van aronskelkachtigen, dan blijkt de situatie wat gunstiger te zijn.

Illustratie

1. Hoatzin.
2. In de takken met vleugelstaawtjes klim- mend jong.

voedsel

Meelwormen

Meelwormen komen veelvuldig voor op het vogelmenu. Ze worden ook wel meeltorren genoemd en zo weten wij direkt dat het hier om kevers (insekten bijgevolg) gaat. Als vogelliefhebbers is het natuurlijk goed, dat wij hiervan het een en ander weten.

Voor bepaalde insektenetende vogels vormen ze een uitstekend voedsel, maar hoe komen wij eraan? Zoals bekend zijn ze in elke dierenhandel te koop, maar het is goedkoper en het geeft ook meer voldoening om ze zelf te kweken.

Bij die kweek moeten wij er vooral rekening mee houden, dat de larven in het donker moeten leven. Een glazen pot is wel te gebruiken, maar dan moet er met het oog op de verduistering papier omheen worden gedaan. Ideaal is een aardewerkpot van ongeveer vijf liter inhoud, die wanneer hij ongeglazuurd is nog enige doorluchting van de inhoud toestaat. Die pot wordt voor driekwart met droge zemelen gevuld, waarna de kweekportie meelwormen (het liefst larven van verschillende grootte, met wat meeltorren ertussen) in de pot wordt gebracht. Voor afdekking wordt een lapje stof over de hals gebonden, wat beter is dan een deksel te gebruiken.

Meelwormen kunnen uitsluitend van zemelen leven, maar voor het verkrijgen van krachtige dieren is het goed om de voeding wat te variëren en ook wat verkruid hondbrood te verstrekken. Een soepbeen, waar vrijwel geen vlees meer aanzit is ook heel geschikt en geeft aan meelwormen altijd nog wel wat te verhapstukken.

Het is van groot belang om de vochtigheid op het juiste peil te houden. Men kan dit doen door een vochtig doekje op het voer te leggen en dit van tijd tot tijd met water te besprenkelen. Het gevaar daarbij is dat men teveel geeft, want de zemelen moeten absoluut droog blijven: een natte kweek loopt tenslotte onherroepelijk op een mislukking uit.

Warmte is ook erg belangrijk voor de kweek. Is de temperatuur te laag, dan blijven de larven gewoonlijk wel in leven, maar ze groeien zo langzaam, dat de opbrengst eigenlijk niet rendeert.

Men moet de kweek dus plaatsen op een plek waar het voortdurend warm is: in de ruimte van de verwarmingsketel bijvoorbeeld en eventueel in de keukens. Ieder weet met enig experimenteren wel een plaats te vinden, die in dit opzicht aanbeveling verdient.

Overigens is het kweken een vrij langdurige zaak. Als aanlooptijd kan een half tot een heel jaar worden gerekend: de gekweekte meelwormen zijn dan klaar voor het gebruik. Ze worden dan uit een paar lepels meelwormen gezocht, die men voor uitspreiding op een krant heeft gedeponneerd. Die zemelen na afloop vooral niet wegdoen, want er zitten ongetwijfeld nog heel kleine larven en eieren in. Daarom weer netjes in de pot doen!

A. Stolk

Tegen die lange tijd ziet men wellicht op, maar vergeten we daarbij niet, dat een goed-ingestelde kweek, die eenmaal produceert, hiermee met de regelmaat van de klok doorgaat, terwijl men er eigenlijk zo goed als niets aan heeft te doen.

Men moet wel aannemen dat de uitwerpselen door de larven steeds weer opnieuw worden opgegeten, totdat er uiteindelijk vrijwel geen organisch materiaal meer over is. Een fijn stof dat zich langzaam op de bodem van de pot ophoopt, is goed beschouwd het enige wat overblijft. Na twee tot drie jaar moet de pot worden schoongemaakt. Dan moet zoveel mogelijk zemelen boven het stof worden weggeschepd, waarna de onderste poederachtige laag kan worden weggedaan.

Bij het voeren dient men wel op te passen, want als overdaad schaadt, dan wel hier. Teveel meelwormen per dag kan gemakkelijk tot leveraandoeningen leiden en tenslotte zelfs de oorzaak zijn

van de dood. De dosering moet nauwkeurig per vogelsoort worden bepaald. Kleine vogels (zoals de rode tanga *Ramphocelus brasilius* bijvoorbeeld) mogen maximaal zes meelwormen per dag hebben en een japanse nachtegaal *Leiothrix lutea* drie of vier. Om vervelende dingen te vermijden doet men goed aan om zich absoluut aan die dosering te houden. Zo ergens, dan gel wel hier, dat overdaad schaadt.

Goed beschouwd is het met de meelworm heel vreemd gegaan. Momente wil men de larven van de meeltorren *Tenbrio molitor* zoveel mogelijk als voedseldieren (behalve voor vogels ook voor vissen, amfibieën, reptielen en klein apen) kweken, terwijl men vroeger het aantal juist zo klein mogelijk wilde houden. In de vorige eeuw was de meelworm immers als een plaag in korenaalderijen bekend, alsmede in ovenslagruimten en winkels, waar meelbakkersprodukten werden verkocht. De meeste mensen hadden er nog nooit van gehoord en men moest al insectekenner, bakker of molenaar zijn om er mee bekend te zijn.

De gele larve is duidelijk gesegmenteerd en is in volgroei toestand ongeveer twee tot 2,25 centimeter lang: doen sterk aan de zogenaamde *ritnaden* denken, de larve van de schadelijke kniptorren *Elaeteridae*. De volgroei meeltor is een ongeveer 1,4 tot 1,7 centimeter lange, glanzende, zwarte kever. Nergens worden vergroeiingen of uitsproeiingen gezien, terwijl geen van de lichaamsdelen opvallend verkleind of vergroot is.

Minder algemeen is de verwante *Tenbrio obscurus*, die doffe in plaats van glanzende dekschilden heeft. Gedrag en levensgewoonten van beide soorten komen duidelijk overeen. Kan men deze meelworm bemachtigen, dan is ook uitstekend voor de kweek en als voedseldier te gebruiken. Overige

alt de familie van de zwartlijven **Tenebrionidae** meer dan tienduizend soorten, die voor het grootste deel in de nacht actief zijn en bijgevolg als nachtieren moeten worden beschouwd. Meeltor wordt nogal eens in kippenokken en duiventillen aangetroffen. In het wild vermeerdert hij zich vermoedelijk in vogelnesten. Door het vrouwtje worden vijfhonderd tot zeshonderd oonvormige, kleverige eieren gelegd. Die zijn moeilijk te vinden, omdat ze al poedig met meel zijn bedekt en daarvoor een prachtig camouflagepakje hebben. De eieren komen bij een temperatuur tussen achttien en twintig graden Celsius na tien tot twaalf dagen uit. Bij deze temperatuur doen de lang-

zaam-groeiende larven er ongeveer één tot anderhalf jaar over, voordat ze volgroeid zijn. Is het warmer, dan blijkt het echter vlugger te gaan: bij 25 graden Celsius bijvoorbeeld zes tot acht maanden. Tijdens het larvestadium varieert het aantal vervellingen van negen tot twintig maal. Het popstadium is kort en duurt maar twee tot drie weken, terwijl de volwassen toestand als meeltor twee tot drie maanden duurt. Meelwormen komen niet alleen in graanopslagplaatsen, maar ook in molens en boerderijen voor. Overal zijn daar wel restjes meel en koren te vinden, waarin ze zich op de gebruikelijke manier kunnen voortplanten. In de zomer ziet men hen dan door het hele huis

heen, tot grote schrik van de huisgenoten, die zeker niet op dat 'ongedierte' zijn gesteld. In de nacht verspreiden de rondvliegende dieren zich en trachten op die manier hun woongebied uit te breiden.

Tenslotte nog een praktische variatie van de kweek. In plaats van met zemen kan men de larven ook met gedroogde groene bladeren voeren (van berken bijvoorbeeld). Door bepaalde vogels worden zulke meelwormen geprefereerd boven de op de traditionele manier met zemen gekweekte larven. De melige darminhoud van de laatste wordt immers niet altijd geapprecieerd.

Kuifmaina's (Acridotheres cristatellus)

dr. E.M. van Duivenvoorde

De kuifmaina is met zijn 28 cm lengte, een van de grotere spreeuwsoorten. Het mannetje is wat groter dan de pop en ook zijn kuif is wat langer. Voor het overige zijn beiden gelijk hetgeen betekent dat het met het bepalen van de geslachten goed opletten is.

Ze zitten nog geen jaar in onze volière. De winter was geen probleem voor ze. Het zijn derhalve sterke vogels die venwel de beschikking moeten hebben over een tochtvrij nachtverblijf.

Ik lees wel eens dat dergelijke vruchtaan- en insectenetende vogels tijdens de winterperiode veel minder dierlijk oedsel nodig hebben en men spreekt dan over hooguit drie meelwormen per dag. Dat is toch echt wel te weinig. In de natuur eten ze dagelijks hun gewicht aan dierlijk voedsel. Vandaar dat ik in mijn mening ben toegedaan dat als je met rucht- en insectenetende vogels wilt aan kweken je daarmee al in de winterperiode rekening moet houden. Dit geldt niet alleen voor het voedsel, ook voor wat betreft de nestkasten. Deze vogels rogen tijdens de broedperiode niet anders zijn dan buiten die periode. Veranderingen daaraan brengt storingen te veeg.

Tijdens de winters verstrek ik aan 6 koppels spreeuwen, 1 koppel roodkuifcardinalen, 1 koppel roodooog buulruuls, 1 koppel nachtegalen en 1 koppel koliviaanse kuifkardinaaltjes een doos meelwormen, een liter maden, een liter pinky's en een doos buffalowormen in de maand. Alleen daardoor al mag je edelijk tot goede broedresultaten verwachten.

Mijn kuifmaina's hebben een binnenhok voor zich alleen, de rest hebben ze buitengejaagd. Los van de gebruikelijke spreeuwtoestanden gedroegen ze zich in de buitenvolière normaal.

Hun nest maakten ze in een holle boomstam van 60 cm hoog met een invlieggat van 7,5 cm doorsnede. De pop broedde alleen en zij deed daar 12 dagen over. Op een gegeven moment hoorde ik vanuit het broedblok de jongen piepen. Ongeveer zes dagen daarna heb ik controle uitgeoefend en zag ik vier jongen alsook nog een niet uitgekomen ei. Ik heb op datzelfde moment de jonge vogels met 5,4 mm geheel zwart gemaakte

ringen geringd. Naar mijn gevoel is het niet goed om met je blote handen de jongen te pakken, dit vanwege de geur. Vandaar dat ik toen ik ze ringde plastic handschoenen aan had. Sinds de jongen geboren waren voerde ik een doos meelwormen, een halve liter maden, een halve liter pinky's en een doos buffalowormpjes van 250 cc per week. Tevens ga ik regelmatig naar een tuinder waar ik uit een oude 'vuilhoop' zeer veel wormpjes en ander ongedierte haal. Overigens, dit laatste niet in de winter. Als aanvulling tijdens het broedseizoen geef ik de vogels ook nog wat fijngemaakt rundvlees en pens. Het is ook mogelijk om ze eendags-muizen te geven maar ik heb er geen zin in om er ook nog eens een muizenfokkerij op na te houden.

Het eerste jong is, nu ik dit schrijf, uitgevlogen. Ik zie hem voor de tweede keer. Hij zit meer op de grond dan elders en van vliegen is nog nauwelijks sprake. De oudervogels houden zich erg rustig en laten zelfs toe dat andere vogels uit hun voerbak eten.

Als de jongen enige tijd zijn uitgevlogen geef ik ze altijd een ontwormingskuur en daar voorkom je een hoop narigheid mee. Vorig jaar was ik vergeten een purper glansspreeuw te ontwormen, een week na het uitvliegen was hij dood en bij sectie bleek het hele lichaam vol wormen te zitten. Op een gegeven moment zag ik dat een grijskop spreeuw wat lucht zat te happen en daarbij gorgelend piepende geluidjes maakte. Ik gaf hem om de twee dagen twee druppels worminal, een week lang. Hij knap-

usel

te zienderogen op. Op dit moment zit diezelfde vogel te broeden. Ook de pagodespreeuwen maken aanstalten om tot voortplanting te komen.

De kuifmaina's roepen de jongen die nog in het nest verblijven kennelijk met de bedoeling ze daar uit te lokken. Voor het overige gedragen de oudervogels zich voorbeeldig en gaan zonder problemen met de andere voliërevogels om. In dit maandblad las ik eerder het tegenovergestelde. Het eerst uitgevlogen jong is doodgegaan. De overige drie, die ongeveer drie dagen later uitvlogen, hielden zich beter. Inmiddels zijn de oudervogels al weer aan een nieuwbouw begonnen, binnenkort zullen ze weer gaan broeden. De laatste tijd ga ik ook dagelijks bij ons naar een park. Daar liggen enkele hopen met houtspaanders en die zitten vol met duizendpoten, torren, regenwormen en ander ongedierte. Na een uurtje struinen heb ik een jampot vol. Ik doe dan de inhoud in een doosje, knip een gat in het deksel en zet het in de volië. Eerst komen dan de kuifmaina's en als die hun jongen hebben gevoerd komen de overige spreeuwen aan de beurt. De pagodespreeuwen hebben inmiddels wat last met hun burens, de grijskopspreeuwen gekregen. Over een paar dagen hebben ze jongen, afwachten maar.

Over een week moet het portie meelwormen gehalveerd worden en daarvoor in de plaats komt dan universeel en insectenvoer, althans voor de jonge maina's. Of dat, gezien de overige voliërebewoners, goed terecht zal komen valt af te wachten.

Met dit verhaal heb ik vooral aan willen tonen dat je, kweekseizoen of niet, er goed aan doet om ze een zo gevarieerd mogelijk dieet, levend voedsel te verstrekken. Dan pas mag je beginnen om aan jonge vogels te denken.

Kleurring en andere ringen

Vogels met meer dan een vaste voetring en/of met open of gesloten kleurring en/of met doorgezaagde bandsring mogen niet ter keuring worden voorgedragen, ook niet als de betreffende vogels in de open klasse zijn ingeschreven.

Kerkuil *Tyto alba*

Prof.Dr. Anthonie Stolk

De kerkuil weet wat aanpassing betekent. In gunstige muizenjaren wordt tweemaal gebroed en is het legsel ook groter dan anders (12 tot 18 eieren, normaal 4 tot 7, het is echter mogelijk dat zulke grote legfels van meerdere vrouwtjes afkomstig zijn). Mocht de populatie door een koude winter zijn verminderd, dan kan deze op die manier weer op normale sterkte komen. Grote vetreserves worden niet gevormd en met het oog daarop moeten koudegebieden (het hooggebergte inclusief) worden vermeden.

Het nest wordt in holten gemaakt. Oorspronkelijk blijken dit spleten in rots wanden te zijn en zo wordt dit momenteel nog in het Middellandse Zeegebied aangetroffen. Surrsgaten daarvan (rustige hoeken in torens, boerderijen, schuren en ruïnes, alsmede nissen in gebouwen) neemt hij ook voor lief en zo is hij min of meer een cultuurvolger geworden. Voor de jacht is open terrein vereist en met het oog daarop worden uitgestrekte bossen zorgvuldig vermeden. Bij de voortplanting wordt van geen nest gebruik gemaakt. De dofwitte, langwerpige eieren worden op de bodem van de broedplaats gelegd. Eventueel kunnen wat uitgebraakte uileballen en tak-

jes worden gebruikt. De broedtaai wordt alleen door het vrouwtje op zich genomen. Daar de eieren met tussenpozen van twee dagen worden gelegd en het vrouwtje bij het eerste ei al begint te broeden, zijn de jongen van verschillende leeftijd. De oudste krijgen als regel het meeste voedsel en hebben daardoor de beste kans. In tijden van overvloed kunnen ook de jongere al reserves aan bod komen. Dit moet al een prachtige aanpassing aan de voedselomstandigheden worden beschouwd. Tijdens het broeden wordt het vrouwtje door de man gewoonlijk van snavel tot snavel op de broedplaat van voedsel voorzien.

Dit voedsel blijkt uit kleine zoogdieren te bestaan, tot de grootte van een ra waaronder vleurmuizen. De prooi wordt voornamelijk op het gehoor gevangen. Gewoonlijk blijft de kerkuil trouw aan de eenmaal gekozen broedplaats en partner.

Illustratie

1. Onze broedkast met kerkuilpaar. Kenbaar aan het hartvormige gezicht de vrij kleine donkere ogen en de grijs en kaneelgele rug met witte spikkels.

Broedresultaten met de Roulrouls (Rollulus roulroul)

Deze woudpatrijs, ook wel gekuifde bospatrijs genoemd, is een van de mooiste, die we kennen.

Ze hebben loopbenen zonder sporen, achtertenen zonder nagels en zijn ongeveer 25 cm groot.

De man is aan de bovenzijde donker glanzend blauw-groen, wat naar achteren toe steeds groener wordt.

De borst is glanzend blauwpaars, wat in de zon haast glanzend zwart overkomt.

De vleugels zijn donker bruin, wat naar de schouders toe paarsier wordt.

De brede korte staart is zwart en de poten zijn rood gekleurd. De kop is donker blauw-zwart, voorzien van een prachtige rode kuif. Voor deze kuif bevinden zich enige zwarte draadachtige veren, en dwars-voor deze kuif bevindt zich een witte band. De zijkanen van de zwarte anavel zijn voorzien van een rode band welke eilenvormig is. Om het oog bevindt zich een kransvormige rode huidrand die naar achteren driehoekig doorloopt.

De hen heeft wel de zwarte draadveren op het voorhoofd, maar mist de kuif en

de witte band. De kop is grijs, de rug en de onderzijde zijn glanzend groen. De vleugels zijn mooi bruin en de staart is zwart.

De vogels zijn door mij in november 1983 gekocht en hebben een geheel gesloten volière tot hun beschikking in de afmetingen van 5 m (⊕) 3 m, welke ruim beplant is. De voorkant is geheel van glas, staat op het oosten en in het dak bevinden zich twee lichtkoepels, elk plm 1 m² groot.

De verlichting bestaat uit 4 TL-lampen van ieder 40 watt, welke door middel van twee schakelklokken en een schemerlichtschakelaar aan en uit gaan.

Tekst: J. Bakker
Foto: C. Scholtz

De verlichtingsduur is ongeveer 13,5 uur. Fortoonlijk vind ik deze vogels zeer voorichtig en oppassend.

Als er bijv. een kraai of meeuw voor de volière langs vliegt, laat het haantje of hennetje een typische roep horen, waarna beiden zich op de grond drukken. Verder zijn ze wel erg mak en tam, halen de lekkernijen zoals meelwormen, spinnetjes e.d. uit mijn hand, waarbij het haantje zelfs op mijn hand gaat zitten of op mijn schoot vliegt en de lekkernijen daarna aan het hennetje overhandigt. Eind mei 1984 begon het haantje met nestbouw. Hiertbij goede hij

steeds lange grashalmen, bies- en rietbladeren over de schouder net zolang tot dat dit een grote hoop vormde.

Het hennetje had de eerste 12 dagen totaal geen belangstelling voor het nest. Daarna is het mannetje op een andere plaats weer begonnen, dit nest bevond zich nu in de hoek van de volière.

Het haantje lokte het hennetje met korte roepjes naar het nest welke nu wel haar goedkeuring kreeg. Het hennetje krabde in dit nest een kuiltje in de grond en stoffeerde dit met gedroogd gras en bladeren. Op 15 juni 1984 het eerste ei.

In totaal werden – om de andere dag één – 6 eieren gelegd, welke stomp van vorm waren, kleur wit, plm. 3,5 cm lang en 2,8 cm breed. Het broeden duurde 21 dagen. Alle 6 eieren waren bevrucht en kwamen laat in de middag uit. De ochtend hierop liepen de kuikens met de ouders door de volière. Beide ouders verzorgen de jongen en voeren ze met stukjes voedsel, zoals maden geknipte meelwormen, buffalowormen, spinnetjes en pissebedden uit de anavel, later ook Cédémix en zaad.

Als de jongen plm. 8 dagen oud zijn, hebben ze al bruine vleugeltjes, weer een week later zijn ze zo goed als geheel bevederd op hals en kop na.

Op de 15e dag zijn ze geringd met 7 mm ringen, 8 mm ringen zijn vermoedelijk beter.

Op een leeftijd van plm. 5,5 maand zijn ze geheel op kleur.

Zoals u ziet is er totaal geen reden om een broedmachine te gebruiken, welke ik zelf wel op voorhand had gekocht. Het voedsel dat ik geef bestaat uit 2,5 kg goed fortelduivenvoer, waarvoorheen 1 kg Sivovit van Bogena, buiten de broedtijd iets minder Sivovit toevoegen.

Verder nog Cédémix, waardoorheen een krappe gedroogde insekten, eveneens van Cédé.

Dit alles wordt dagelijks gerantsoeneerd verstrekt. Tevens iedere dag zoveel mogelijk levend voer. Fruit zoals sinaasappel, grappelfruit, citroen, appel en peer wordt zo nu en dan gegeven en in de broedtijd dagelijks.

Enkele belangrijke elementen om tot broedresultaten te komen zijn mijns inziens niet, een temperatuur die ligt tussen de 15°C en 24°C, een redelijk grote ruimte van plm. 4 m², welke goed beplant moet zijn.

Het kweken met Europese Wildzangvogels.

Waar moet dat heen, waar is het einde.

Als we tegenwoordig de krant lezen, dan zijn er drie woorden die we bijna dagelijks tegenkomen en die we al lang van buiten kennen, namelijk: prijsverhogingen, werkloosheid en inleveren. Nu weten we allemaal dat we een stapje terug moeten doen en ieder weldenkend mens zal dat stapje terug aanvaarden, mits dat daardoor onze minderbedeelde medemensen geholpen worden. Maar onwillekeurig rijst bij iedereen de vraag: "waar moet dat heen, waar is het einde." Ook onze hobby zal de nodige klappen moeten opvangen, daar kunt u zeker van zijn.

Daar mag onze liefhebberij toch niet onder lijden, zullen velen onder ons denken. Ja wacht even, neem nou eens de dure energie-prijzen. Het beetje dat we daar op kunnen bezuinigen, wordt alweer te niet gedaan door prijsverhogingen, belastingen etc. en neemt u maar rustig aan, dat alles nog duurder zal worden. Ook in onze liefhebberij zullen we dat zeker ondervinden. Nu zullen de echte doorgewinterde vogelliefhebbers onder ons, zich hierdoor niet laten ontmoedigen. En neemt u maar rustig van mij aan: "Hoe harder ons leven zal worden en hoe meer zorgen wij krijgen, des te harder zullen we onze liefhebberij nodig hebben, want ieder mens heeft ontspanning nodig, in welke vorm dan ook."

Als het nieuwe broedseizoen aanbreekt, dan zorgen we dat onze vogels weer in prima conditie zijn en kunnen we ons weer heerlijk gaan uitleven in onze mooie hobby. Wij zullen tonen dat we de echte liefhebbers zijn, die desnoods hun auto (de heilige koe) als dat niet persé nodig is, een keer thuis laten en een pilsje minder drinken, in plaats van een vogel minder te houden.

Ook op tentoonstellingen gaan steeds meer stemmen op, dat de prijswinnaars in plaats van een beker, een prijs in natura, bijvoorbeeld vogelzaad prefereren. Hoe het ook zij, al zijn we geen grote kwekers, we zullen er vrede mee moeten hebben, dat we het wat zuiniger aan moeten doen. Dat de duizenden liefhebbers die helaas werkeloos zijn, hun vogelverblijven mooier en beter gaan maken, nu ze een zee van tijd hebben, is zonder meer lovenswaardig. Maar laten ze nu ook eens de boeken over hun liefhebberij, die ze misschien jaren geleden hebben aangeschaft, nu ook eens gaan lezen en bestuderen. Echt waar, zo moeilijk is dat niet, ook al lijkt het op het eerste oog erg ingewikkeld.

En mocht het een of ander voor u toch nog te zware kost zijn, lees dan die dingen die u interesseren en die u wel begrijpt. Heus, u leert er altijd van. Ook voor verenigingsbesturen ligt hier nog een groot terrein braak. Maak er een vast agendapunt van op de vergadering: voorlichting over voeding, kweek, erfelijkheid etc. Uw leden kunnen er alleen maar wijzer van worden en zeker de minder ervaren kwekers. Dan zal het ook velen duidelijk worden, waarom het in de praktijk niet zo goed wilde lukken. Eenvoudig, omdat ze de theoretische basiskennis voordien gemist hebben.

Wiel Höppener

Als ze dan de materie een beetje beheersen, kunnen ze ook een gerichtere keus maken, met welke vogelsoort ze willen gaan kweken. Eenmaal tot dit besluit gekomen, zullen ze ook begrijpen dat het een bij het ander moet passen. De tijd van het kweken: "Op hoop van zegen", is dan voorbij, het moet gewoon lukken, punt uit.

Ja, lach maar. Hoevelen beginnen zonder de nodige basiskennis en zijn dan kwaad op alles en iedereen als het niet lukt, maar vergeten gemakshalve, dat de schuld in eerste instantie bij hen zelf ligt. Je gaat toch ook geen bloemenwinkel beginnen, als je nog geen roos van een tulp kunt onderscheiden, zo is het toch.

Laten we daarom afspreken, dat u de boeken en eventuele tijdschriften welke u bezit en die betrekking hebben op onze hobby, ter hand neemt en deze ook leest. U hoeft niet in één ruk alles achter elkaar uit te lezen, dat onthoudt u toch niet. Neem er gerust de tijd voor. Dingen die u de eerste keer niet duidelijk zijn, zult u de volgende dag als u het

weer leest, wel begrijpen. Heus, achteraf bent u blij met de aldus verworven kennis. We zullen het in deze dure tijden wat zuiniger aan moeten doen met onze centjes, en de kennis die u uit uw eigen boeken kunt vergaren, is dan mooi meegenomen.

"Waar moet dat heen, waar is het einde?", zo heb ik in het begin van dit artikel geschreven. Ook in het nu volgerde onderwerp is dit gezegde van toepassing, namelijk het gebruik van vitamine (daar heb ik het in mijn vorig artikel ook al over gehad).

Ongeacht welk boek of maandblad over vogels we ter hand nemen, steeds worden we er direct, of indirect via advertenties (reklame) er van doordronger dat onze vogels vitamines nodig hebben. Ook op de verpakking van diverse vogelvoerders staat te lezen, hoeveel en welke vitamines het product bevat. Al lemaal akkoord, maar weet wel, dat we ook van het goede teveel kunnen geven, met andere woorden: overdoseschaadt, ook met vitamines. Sinds de tijd dat de eerste vitamines en hun invloed op het menselijk en dierlijk leven bekend werden, is men hier hoe langer hoe meer gebruik van gaan maken. Tot op heden is gebleken, dat er meer vitamines zijn, dan men oorspronkelijk dacht. Miljoenen mensen zijn er van overtuigd, dat het gebruik van vitamines onontbeerlijk is. Natuurlijk, vitamines zijn heus wel levensnoodzakelijk maar... we moeten ons voedsel zodanig kiezen, dat we steeds kunnen profiteren van de daarin op natuurlijke wijze aanwezige vitamines.

En niet steeds weer - of - altijd een beroep doen op synthetische vitamines en dan maar onverantwoorde voeding gebruiken. Dit geldt zowel voor mens als dier. Evengoed geldt dat voor onze vogels, dat we alleen dan vitamines gebruiken, als we geen geschikt voedsel kunnen krijgen, of als er wegens ziekte zwakte of andere gemotiveerde redenen, een extra verstrekking van vitamines noodzakelijk is. De mens vindt het de normaalste zaak van de wereld, dat hij gedurende langere tijd een of meerdere vitamines gebruikt, om zich aldus op kunstmatige wijze in een betere conditie te houden.

Voor onze vogels is deze handelwijze niet aan te bevelen. Ons streven moet

er op gericht zijn, onze vogels gezond te houden **zonder** ingrepen onzerzijds en laten we eerlijk zijn, waar we ook in de meeste gevallen geen verstand van hebben. Daarom moeten wij er goed van doordrongen zijn, dat we de gezondheid van onze vogels nadelig beïnvloeden, als we steeds **meestal overdag** vitamine aan onze vogels toedienen.

Levende wezens die te weinig vitaminen krijgen, lijden aan avitaminose. Iedereen kent deze term en bijna iedereen kent er de verschijnselen van. Is het tegendeel het geval, namelijk een teveel aan vitaminen, dan spreekt men van hyper- of hypovitaminose. Deze term is al veel minder bekend en men wil er zelfs vaak niets van weten en evenmin de verschijnselen en gevolgen ervan herkennen.

Dieper ingaan op deze materie kan ik niet, doodgewoon omdat mijn kennis daartoe onvoldoende is en omdat ik dan dingen zou schrijven die ik niet verantwoord kan. Ik ben een leek op dat gebied en ben me daar ook van bewust. Ik ben er wel van overtuigd (persoonlijke mening), dat:

- Extra giften van vitaminen in het voedsel van onze vogels, bijna altijd

overbodig zijn, als we hen goed en verantwoord voedsel verstrekken.

- Grote en langdurige giften van meestal overbodige vitaminen, de gezondheid van de vogels **nadelig** beïnvloeden, in plaats van deze te **bevorderen** en zelfs schadelijke gevolgen kunnen hebben.

- Wij alleen **dan** onze vogels extra vitaminen mogen toedienen in die tijd van het jaar (ik denk hier vooral aan de winter) als de vitaminen niet meer in voldoende mate in het voedsel voorkomen.

- We dan hiermee uiterst voorzichtig moeten zijn, omdat de hoeveelheden die we dan aan onze vogels mogen verstrekken, uiterst klein mogen zijn, omdat we anders teveel van het goede geven.

- We eerst nauwkeurig moeten lezen wat op de verpakking staat. Welke vitaminen het zijn, waartoe ze dienen en vooral ook de dosering. Geef nooit meer dan op de verpakking staat aangegeven en de bekende vitaminestoot, kon ook wel eens teveel van het goede zijn. Denkt u maar eens in, wat deze vitaminestoot, wat in feite dus een overdosering is, een enorme belasting voor dat tere vogellichaampje is.

U jaagt zich niet alleen nodeloos op on-

kosten, maar meestal maakt u uw vogels niet gezonder, integendeel u vergiftigt ze als het ware.

Het teveel toedienen van vitaminen, geeft een overbelasting aan de lever en de nieren en dit kan tot gevolg hebben, dat de vogels aan leverziekte gaan leiden. Ik weet dat ik mij op glad ijs heb begeven door dit te schrijven, maar dit is mijn persoonlijke mening en ik kan dit niet bewijzen. Diergeneeskunde is mijn terrein niet en daar wil ik mijn handen van af houden.

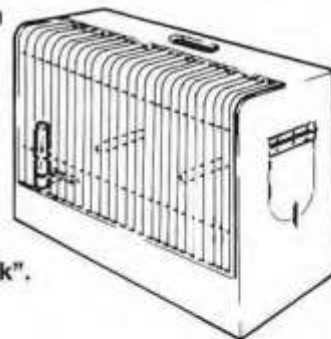
Samenvattend zou ik willen stellen, dat als we gezonde vogels hebben en we geven hen zoveel mogelijk goed en gezond natuurlijk voedsel, de vogels best in staat zijn om al hun benodigde vitaminen zelf in eigen organen en in voldoende hoeveelheden te vervaardigen en zonder daarbij het gevaar te lopen, in hun gezondheid geschaad te worden, door ons overijverige vogelliefhebbers. Vitaminen zijn levensnoodzakelijk, daar zijn we het allemaal over eens. Daarom deze alleen in synthetische vorm aan de vogels toedienen, als in de praktijk blijkt dat hieraan tekorten bestaan en dan nog in **zeer** kleine doseringen. Dat is dan afgesproken.

Voor het nieuwe t.t. seizoen hebben wij weer volop kooien, voorfronten en benodigdheden in voorraad.

Vraag vrijblijvend prijs op. Bij grote afname speciale prijzen.

"Onze artikelen zijn verkrijgbaar bij iedere goede speciaalzaak, waar niet, informeer op onze fabriek".

Fauna

*Vanaf 15 september t/m 9 maart
zaterdag van 8.30 tot 11.30 uur geopend.*

**Catalogus en prijslijst op aanvraag
f 2,50 aan geldige postzegels bijsluiten.**

metaalwaren b.v.

Hoofdstraat 138a - 5171 DH Kaatsheuvel
Telefoon 04167-7 41 14
Corr.-adres: Postbus 146 - 5170 AC Kaatsheuvel

Geslaagde kweek met Balispreeuwen

G. Manten

Nadat ik al enige jaren ervaring had opgedaan met diverse soorten spreeuwen en in 1983 kweekresultaten behaalde met pagode-, mandarijn- en aziatische spreeuwen, werd er in het najaar van 1983 besloten om een koppel balispreeuwen te bemachtigen. In eerste instantie viel dat niet mee maar uiteindelijk gelukte het mij toch een koppel te kopen. Dit overigens wel, nadat er via het Ministerie van Landbouw en Visserij vergunning was verleend; de balispreeuw komt namelijk voor in de bij de Wet BUD behorende lijst.

De vogels werden gehuisvest in een ruime goed beplante volière met als medebewoners diverse soorten spreeuwen, buulbuuls en kardinalen wat in eerste instantie goed ging. Tegen de broedtijd werden, om ongelukken te voorkomen, de spreeuwen en kardinalen in aparte vluchtjes geplaatst zodat de buulbuuls en nog wat kleinere soorten de volière met de balispreeuwen deelden, hetgeen erg goed ging. Eind maart begonnen ze duidelijk broeddrijf te vertonen. De man die al geruime tijd en regelmatig balssende was, begon nu ook met takjes te slepen. Ook de pop werd kennelijk gestimuleerd, want zij

begon het balssen van de man te beantwoorden hetgeen menig amusant tafereeltje opleverde. Een groot broedblok werd uitgekozen en als nestmateriaal werd hoofdzakelijk gebruik gemaakt van berketakjes.

Op 14 april werd het eerste ei gelegd en daarna iedere dag tot er vier waren. Omdat er regelmatig nestcontrole werd toegepast, kon het broedverloop goed in de gaten worden gehouden zodat er na een week wel te zien was dat de eieren bevrucht waren. Na ongeveer 12 dagen begon ik danig te twifelen aan de goede afloop omdat de eieren een erg grote luchtkamer bevatten en ik vreesde dat de embryo's afgestorven zouden zijn. Gelukkig mocht ik op 30 april een jong waarnemen in het nest en de dag daarop, 1 mei, waren de overige 3 eieren uitgekomen.

Door de ervaring die ik met andere spreeuwensorten had opgedaan, had ik de te geven hoeveelheid meelwormen en maden al tijdens het broeden opgevoerd, dit om te voorkomen dat de oudervogels hun eigen jongen zouden opvreten.

De meelwormen werden in het begin geknipt gegeven en ook kregen de vo-

gels toen gekookte sprinkhanen uit de diepvries. Om vooral in de eerste week verzekerd te zijn van variatie in het levend voedsel, had ik van te voren al dagen gezocht naar allerlei voedseldiertjes zoals emelts, slakken, wormpjes en duizendpoten. Het voeren verliep goed maar toch werden in hoofdzaak meelwormen opgenomen. Om de voedingswaarde te verhogen werden de meelwormen gedurende 24 uur op Gistocal gezet.

Gelukkig kreeg ik een tip om ook eens mierenpoppen aan de vogels te geven. Ik heb dat gedaan en ze werden goed opgenomen. Door de mierenpoppen werd ook wat Gistocal en eivoer gemengd. Aangeboden levende krekels en buffalwormen werden nagenoeg niet gevoerd. De jongen groeiden redelijk alhoewel er duidelijk een achterbleef. Na 27 dagen verlieten drie jongen het nest; voor de achterblijver duurde dat nog vier dagen. Momenteel, ik schrijf dit begin juni 1984, zitten de vogels weer op eieren en hopelijk verloopt alles net zo goed als het eerste broedsel.

Zebravinken in 50 kleurslagen

Tekst: Hans Klören
Foto: Paul Pütz
Tekening: Peter van Dijk

Zwartwang

Dat de ontwikkeling van de zebravinken nog maar nauwelijks is bij te houden, is nog eens bevestigd in de twee artikelen in *Onze Vogels* van augustus en september. Door het ontstaan van de vele mutaties is de mogelijkheid ontstaan om door combinatie van deze mutaties bijna eindeloos veel nieuwe variaties te kweken. Met het ontstaan van de oranjeborst zebravink werden de grenzen van de mogelijkheden nog verder verlegd, temeer daar bij de kweek van oranjeborst zwartborsten de verrassingen niet van de lucht waren. Nog maar nauwelijks bekomen van de opwindingen die deze mutatie teweeg heeft gebracht en eigenlijk nog steeds brengt, komt er uit Duitsland het bericht dat er wéér een nieuwe mutatie is te verwelkomen. Deze mutatie, die de ZWARTWANG is genoemd, lijkt mij in eerste instantie niet zo spectaculair te zullen zijn als de oranjeborst, maar toch zijn er duidelijk aardige mogelijkheden. Bij deze zwartwang, die niet moet worden verward met de zogenaamde zwartwang zoals behandeld in het aprilnummer van *Onze Vogels*, is het roodbruine pigment verdwenen of nagenoeg verdwenen, hiervoor in de plaats is zwart pigment gekomen. Bij de mannen zwartwang heeft dit tot gevolg dat de wangvlek i.p.v. oranjebruin nu zwart is geworden en dat de kastanjebruine flanktekening ook zwart is geworden. De witte stippen in de flank zijn wel

gebleven. Het dek is ook wat donkerder dan bij de normaal grijze zebravinken, maar het is wel mooi helder grijs. Bij de poppen zwartwang kunnen wij maar weinig veranderingen vaststellen, al-

leen de cogstreep vloeit in de wangvlek iets uit. Of bij de poppen zich ook geen roodbruin pigment meer in de lichaamsbevedering bevindt kan ik nog niet zeggen omdat ik de pop alleen op

een plaatje heb gezien. Deze mutatie lag overigens wel in de lijn van de verwachtingen. In het boek ZEBRAVINKEN wordt hij op pagina 98 aangehaald als een te verwachten mutatie.

De eerste zwartwang is door een opletende liefhebber uit de handel opgepikt. De kweker heeft, zoals bij nieuwe mutaties wel vaker het geval is geweest dus kennelijk niet in de gaten gehad dat hij wat bijzonders in zijn broedkooi of voliére had. De liefhebber die hem nu bezit, wil in naam onbekend blijven, maar heeft wel gemeld dat hij inmiddels 30 nakomelingen op stok heeft, het zal dan ook niet lang duren of deze mutatie zal ook in Nederland te bewonderen zijn. Deze mutatie vererft overigens recessief autosomaal.

Bij zebravinkliefhebbers in hart en nieren veroorzaakt zo'n nieuwe mutatie natuurlijk de nodige opwinding, waardoor zo'n liefhebber onrustig gaat wor-

den. Er is namelijk iets heel nieuws ontstaan wat de mogelijkheid biedt om door combinaties nieuwe kleurslagen te creëren. Ik heb het genoeg gehad om deze eerste zwartwang te kunnen bewonderen. Wanneer je bij het zien van deze nieuwe mutatie de emoties te boven bent, ga je het wat relativerend benaderen en stel je vast dat een grijze zwartwang eigenlijk helemaal niet zo spectaculair is. In ZEBRAPAD, het lijfblad van de Nederlandse zebravinkenclub heb ik in april een artikelje gewijd aan deze zwartwang en heb in dat artikel onder andere aangehaald dat de combinatie met de bleekkrug wel eens een mooie, contrastrijke zebravink kon opleveren. ZEBRAPAD is het lijfblad van veel gedreven zebravinkliefhebbers en het wordt door hen met veel aandacht gelezen. Nu heeft de NZC een lid, Peter van Dijk uit Oosterwolde, die naast een verwoed zebravinkenkwe-

ker, ook met een pen en penseel goed overweg kan. Geïnspireerd door de mogelijkheden met de zwartwang, tekende hij de hier afgebeelde zwartwang bleekkrug. Het is een nog niet bestaande kleurslag, maar door een gerichte kweek vrij eenvoudig te kweken. De afgebeelde zebravink is echter duidelijk een ideaalbeeld, die beslist niet zo eenvoudig is te verkrijgen, maar als hij er eenmaal zo is, mogen wij zeggen dat weer een mijlpaal is bereikt bij de zebravinkenkweek.

- SPIRIT voeders zijn samengesteld uit de beste zaden.
- SPIRIT voeders bevatten alle noodzakelijke bestanddelen om uw vogels in goede konditie te houden.
- SPIRIT voeders zijn bovendien aantrekkelijk in prijs.

SPIRIT
top kwaliteit voor top prestaties

Voor inlichtingen: De Korenmolen
Etten Leur b.v. - telefoon 01608-1 22 19

SPIRIT

HET VOER WAAR MEER PIT IN ZIT

Encyclopedie v.d. Vogelliefhebber, Rutgers e.a. in 3 delen
F. 250,-, met 4e deel (aanvullingsband) F. 360,-, in 12 mnd.
term.: resp. F. 21,50 en F. 31,-

Australische Papegaaien en Parkieten, Rutgers F. 57,50
of in 6 mnd. term. van F. 10,-

Kwartels en Fazanten, Rutgers F. 57,50 of in 6 mnd. term.
van F. 10,-

Het grote kleurparkietenboek (graspark.) F. 57,50 Rutgers
of in 6 mnd. term. van F. 10,-

Het grote Kanarieboek, Rutgers F. 62,50 met 80 kl.
fotoplaten of 6 mnd. term. van F. 11,50

Het vogelparadijs in kleuren, Rutgers/Gould F. 250,- in 10
delen met 800 kleurplaten of in 12 mnd. term. van F. 21,50

Op aanvraag GRATIS FOLDERS EN CATALOGUS
met speciale aanbiedingen: Telefoon 05759-1950

**INTERNATIONALE
HOBBY-BOEKHANDEL**

RIJSELTWEG 10 - 7211 EP EEFDE - GORSEL

Mutaties bij de splendidparkiet

(*Neophema splendida*)

In 1981 ben ik op zoek gegaan naar twee kleurmutaties van de splendidparkiet, te weten blauw en cinnamon. In die tijd stonden er regelmatig advertenties over blauwe splendidparkieten in de bladen. Na een flink aantal adressen te hebben bezocht kwam ik tot de conclusie dat er geen echte blauwe splendids waren maar allemaal groen met een blauw waas, of andersom, en met een lichtgele buik, wat achteraf gezien volgens mij zeegroene moesten zijn.

Na veel zoeken heb ik er toch kunnen vinden en wel drie blauwe poppen, een blauwe man, drie split mannen en een split pop. De vogels waren crème/wit op de buik, de mannen licht oranje tot crèmekleurig. Op het rugdek zijn ze voor de rui donkerblauw met een donker groenachtige waas wat na de rui overgaat in een donker blauwe kleur. In eerste instantie dacht ik dat het witborst blauwe splendids waren welke pastelblauw worden genoemd. Het woord 'pastel' wordt volgens mij ten onrechte gebruikt maar daar hoop ik later op terug te komen.

Na vier koppels te hebben samergegeld, ben ik gaan kweken.

De blauwe man maal split pop gaf het mooiste resultaat. In ieder nest lag een blauwe splendid welke een geheel witte onderbuik had. Het waren de eerste witborsten die ik kweekte. De andere drie koppels gaven alleen 'pastel'blauw en split groen. Jammer genoeg geen witborst blauw.

Uit dit verloop kon ik een ding concluderen en wel dat witborst blauw alleen uit paren kunnen komen waarbij zowel man als pop split witborst blauw moeten zijn. Bij het eerste koppel was dat het geval. Deze witborsten zijn na de rui de mooiste blauwe splendids geworden die ik ooit had gezien. Niet alleen de kleur, maar ook het formaat was prima.

Na dit alles stond het voor mij vast dat er drie soorten blauwe splendids zijn, namelijk zeegroen, 'pastel'blauw en witborst. Wat zeegroen betreft, deze vogels hebben als ze jong zijn een groene rug met een blauwachtige waas en het geel op de onderbuik is opgebleekt tot lichtgeel. Na de rui verdwijnt de blauwachtige waas zodat een groene kleur

overblijft. Het mannetje toonde een oranje vlek boven de lichtgele buik. Uit zuivere zeegroene vogels zal men nooit pastelblauw kweken, alleen als ze split pastelblauw zouden zijn hetgeen meestal niet te controleren valt.

Per mutatie kan de kleur van de vogels onderling iets verschillen. Witborst blauwe splendids hebben een diep blauwe kleur op de rug en een sneeuw-witte borst en buik. Op de borst zijn de veertjes wit en omzoomd met een klein donker randje.

Tekst en foto's:
K. van der Post en C. Scholtz

Cinnamon splendids waren in 1981 niet in ons land aanwezig. Na wat telefoneren kwam ik bij een kweker in Duitsland terecht en gelukte het mij vier cinnamon poppen en vier splitmannen te kopen. Tijdens de ruiperiode heb ik een vogel verspeeld. Na drie paren te hebben samengesteld, hield ik dus een split man over die gekoppeld werd aan een groene pop.

De vererving van deze mutatie is geslachtsgebonden. Cinnamons hebben licht-kleurige poten en nagels. De jongen hebben in het nest gedurende de eerste acht dagen rode ogen en daarna worden die ogen weer donker van kleur net zoals bij de wildvorm.

Uit twee van deze paren heb ik verschillende mooie cinnamons gekweekt en het eerste jaar dat ik er mee kweekte bevond er zich ook een licht zilverkleurige vogel bij met een sneeuw-witte buik. Helaas is deze vogel niet ouder

geworden dan zo'n zes weken. De gekochte cinnamons bleken derhalve ook split voor witborst blauw te zijn. Uit het tweede koppel cinnamons kweekte ik datzelfde jaar een zeegroene cinnamon pop. Het derde koppel, man split cinnamon maal groene pop, gaf het eerste broedsel drie jongen. Direct na het uitkomen van die drie eieren dacht ik dat er sprake was van een cinnamon en twee groene met donkerder ogen. Nadat ze in de veren zaten bleek dat ik twee licht gekleurde vogels had en een groene split man. In eerste instantie dacht ik niet goed gekeken te hebben maar later kon je zien dat de twee licht gekleurde vogels van kleur verschilden. De cinnamon had lichte pootjes en tevens een licht gekleurde snavel. De andere vogel had lichte pootjes maar bruine nagels en snavel. De cinnamon had een brunachtige waas over de licht groene kleur en ook onder de vleugels is deze bruine waas waarneembaar. Het blauw wordt iets lichter maar blijft wel helder en het geel is vol van kleur. De andere had een zilverachtige waas over zich, het blauw was meer opgebleekt, het groen op de borst veel zachter van tint en het geel is meer citroenkleurig. Deze was volgens mij isabel.

Het tweede nestje van dat paar gaf weer drie jongen, twee isabelpoppen en een wildkleur. Ook hier waren de ogen van alle drie de jongen donkerkleurig. Volgens mij was de oude split man dubbel split namelijk voor cinnamon en voor isabel. Het jaar daarop paarde ik die man aan een cinnamon pop en daaruit kwam een gele cinnamon pop en een prachtig goudkleurige cinnamon waarvan de ogen vanaf het uitkomen tot aan het uitvliegen rood van kleur bleven.

Verervingen: Zeegroen vererft recessief

man	pop	jongen: mannen	poppen
1 zeegroen	x groen	50 % split	50 % split
2 zeegroen	x split zeegroen	25 % zeegroen 25 % split zeegroen	25 % zeegroen 25 % split zeegroen
3 zeegroen	x zeegroen	50 % zeegroen	50 % zeegroen
4 split zeegroen	x split zeegroen	12,5% zeegroen 25 % split zeegroen 12,5% groen	12,5% zeegroen 25 % split zeegroen 12,5% groen

Pastelblauw vererft recessief

Vul voor zeegroen pastelblauw in en u verkrijgt de juiste uitkomst waar het de kleuren betreft.

Dat geldt eveneens voor de witborst.

De vierde combinatie is een ongelukkige omdat je dan jongen kan krijgen die **mogelijk** split zijn. Wanneer alles zuiver

van kleur en vererving zou zijn, dan kloppen bovenstaande uitkomsten precies. Wat is nu echter het geval. Zeegroen, pastelblauw en witborst zijn door elkaar gekweekt met als gevolg dat er dan vogels komen die meerdere kleuren vererven. Zo zou je een koppel zeegroene kopen die niet alleen zeegroene

De vererving van cinnamon is geslachtsgebonden.

man	pop	jongen: mannen	poppen
1 cinnamon	x groen	50% split	50% cinnamon
2 split cinnamon	x cinnamon	25% cinnamon 25% split cinnamon	25% cinnamon 25% groen
3 cinnamon	x cinnamon	50% cinnamon	50% cinnamon
4 split cinnamon	x groen	25% split 25% groen	25% cinnamon 25% groen

jongen geeft maar ook pastelblauw of zelfs witborst.

Door dit alles zijn er vogels ontstaan waarvan de kleuren weliswaar dicht bij elkaar zitten maar toch tussenkleuren zijn. Bijvoorbeeld een zeegroene met een diepblauwe waas of een pastelblauwe met een groene waas.

Ook isabel vererft geslachtsgebonden. Lees dus voor cinnamon isabel en u verkrijgt weer de juiste uitkomsten waar het de kleuren betreft.

In Duitsland hoor je nog wel eens dat er twee soorten cinnamons bestaan. Volgens mij bedoelen ze cinnamon en isabel wat aparte mutaties zijn. Parer we namelijk een cinnamon man aan een isabel pop dan kweek je niet 100% cinnamon maar 50% cinnamon poppen en 50% split mannen welke dubbel split zijn. Verschillende malen heb ik deze paringen opgezet welke het vorenstaande bevestigde.

use!

De /

Volière van de maand

Mijn interesse voor vogels begon al op zesjarige leeftijd, toen kreeg ik mijn eerste paar vogels in een door mijn vader gemaakte kooi. Nadat ik wat ouder werd en handiger (naar men zegt), werd de schuur bij mij thuis al snel te klein, want veel van mijn zakgeld ging op aan hout, spijkers en gaas. Daarna natuurlijk ook aan vogels zoals zebra-vinken, tijgervinken, grote parkieten enz. Vele uren van plezier heb ik in de schuur doorgebracht tot het moment dat ik verkering kreeg, want toen kwamen de vogels op de tweede plaats..., ja wat wil je. Nadat we trouwden en een huis met een flinke tuin konden huren, werd al snel begonnen met de bouw van een volière en nachthok met daarin indigovinken, rode kardinalen en wat al niet meer; een gezelschapsvolière niet met het doel er in te kweken maar meer voor de zang. Helaas werd alles gestolen, daarna heb ik in broedkooien nog geprobeerd te kweken met goulds en wat kanaries maar door bloedluis kwam al het jonge

leven aan een te vroeg einde. Nadat er bij ons een ooeivaar op bezoek kwam werd ons huis te klein, en verhuisden we naar een nieuwbouwwijk waar ik het meteen goed naar mijn zin had. Niet alleen door de grote vijver met al dat groen er omheen, dus een waar lustoord voor veel vogels, maar ook vanwege een prachtige aan huis gebouwde schuur en een zeer grote tuin.

Er werd nadat ik vergunning had aangevraagd aan de gemeente en toestemming had van de woningbouwvereniging een volière gebouwd. Veel ambtenaren zijn door deze aanvraag ontkomen aan gedwongen ontslag, want als je ziet wat je allemaal moet invullen voor wat staanders met gaas en dit alles niet hoger dan 1.80 m, daar sta je gewoon van te kijken, alles moest in vijfvoud.

Deze volière was zo'n 7 m² groot, met daarin een prachtig koppel driekleurglanspreeuwen, maar door nachtelijk bezoek van katten hebben ze zichzelf doodgevlagen tegen het gaas; de zoveelste tegenvaller. Nu maar stop-

pen? Nou dat lukte maar een enkele week. Er werden in de schuur, die nu goed van pas kwam, een zestal broedkooien gebouwd (foto 1) met de maten 80 hoog, 40 diep en 80 breed. Deze kooien werden gebouwd van 18 mm geplastificeerd spaanplaat met daarop aan de voorkant aluminium. Het voorfront werd bevestigd in twee zgn. U-profielen, en het broedblok met de afmetingen 19-19-38 glijdt in twee zgn. stoeltjesprofielen.

In deze kooien kweek ik nu met rosecollies in de kleur golden-cherry's, wildkleur en mannen split lutino waar ik, als ikzelf wat jonge vogels kan verkopen, 100% lutino poppen bij wil kopen of ik moet zelf wat geluk hebben met split-lutino maal pop wildkleur? Ook buiten ben ik weer vol goede moed begonnen met de bouw van de zoveelste volière (foto 2) in de maten 3.60 m lang, 1.50 m breed en 1.80 m hoog. Dus dat was weer hout kopen (vandaar die opleving in de economie) en geplastificeerd groen gaas (Hoogovens ook weer uit de problemen). De volière rust op

ORNI-MONDO

Frans Beirenslaan 125
2210 Borsbeek (bij Deurne-Antwerpen) België
Telefoon vanuit Nederland: 09.32.33.22.39.39

- Altijd in voorraad grote variëteit tropische vogels w.o. bijzondere astriden, diverse Afrikaanse- en Zuid-Amerikaanse sijen, tangara's, toekans, toerako's, enz. enz.
- Zeer grote collectie benodigdheden zoals zaadzifters, ziekenkooien, schakelklokken, nestkastjes, boeken, enz. enz.
- Bovendien zijn wij enorm gesorteerd in de meest fraaie sportprijzen zoals bekens, zuilen, medailles, rosettes met uw eigen tekst bedrukt schildje en in de kleuren naar keuze. Prachtig materiaal tegen interessante prijzen. Vraag onze prijslijsten.
- Orni-Red een uitstekend beta-carothene voor al uw roodfactorige vogels.

ORNI-MONDO KOOPT OOK UW KANARIES, AUSTRALISCHE PRACHTVINKEN, ZEBRAVINKEN, GRASPARKIETEN EN AUSTRALISCHE PARKIETEN

Neem gerust contact met ons op

MOUNTAIN BREEZE

f 229.— KEMAKEUR

Negative ion generators

- Reinigen zeer effectief de lucht van stof, bacteriën, zwamachtige sporen en zelfs virussen.
- Verminderen daardoor de kans op overdraagbare ziektes door de lucht.
- Bevorderen de natuurlijke groei en de gezondheid.
- Verbeteren de opbrengst van eieren.

Mountain Breeze, een volledige serie ionisators, v.a. f 159,—, waaronder één type met vuilverzamelplaat (primeur in Nederland). De krachtigste ionisator ter wereld! Tevens filter/ventilator units met ionisator.

Voor informatie: bel of schrijf naar

**STT, POSTBUS 1058,
3220 BB HELLEVOETSLUIS,
TEL. 01883-12474.**

VERKRIJGBAAR VIA UW DIERENSPECIALIAALAAK!

een hardhouten geoliede balk; de staanders zijn van without, wat vijf maal in de olie is gezet, met de maten 5/5 en de liggende delen 3/5. Het dak is voor een klein gedeelte bedekt met een plaat van betonmultiplex van 18 mm en de rest is geheel van gaas. In de volière s klimop, wat coniferen en als bodembedekking maagdenpalm e.d. geplant. Ook eromheen is wat beplanting aangebracht, wat ik echter nog wat uit wil breiden maar het zal echt nog wel wat tijd vragen om de volière in het groen op te laten gaan.

De bevolking bestaat thans slechts uit een man nachtegaal want het popje is doodgegaan (oorzaak katten). Deze

overgebleven man zal echter zo snel mogelijk van een nieuwe ega worden voorzien. De volière zal in de toekomst ook van een schrikdraadinstallatie worden voorzien om zulke ervaringen tot het verleden te laten behoren. Oktober was de maand dat ik weer eens naar de vogelhandel stapte om wat nieuws te ontdekken en ik zag daar tangara's in vele mooie kleuren zitten en ook in Breda op de jubileumtentoonstelling (waarvoor overigens mijn complimenten) ontbraken ze niet. Dus als er bij de nachtegaleen nog wat bij wordt gedaan dan zal het zeker een koppel van deze vogels zijn, maar dan moet er wel eerst een te verwarmen nachthok aan worden bijgebouwd. Dit nachthok zal dan in de schuur worden gebouwd met wat flinke afmetingen. Nu ben ik eerst bezig met de bouw van tropenkooien voor mijn zoon van zes. Deze broedkooien, in de maten 40-45-80, worden van wit hardboard gebouwd wat in elkaar wordt gepopnageld en geschroefd met behulp van aluminium hoekprofiel. De fronten en de broedhokjes worden net zoals bij de agapornidenkooien bevestigd. Op de vraag welke vogels hij wilde hebben was het antwoord al snel cubavinken, mede door het januari-nummer van Onze Vogels. Naar de prijs vragen ze nog niet want vader regelt alles wel. Nu maar hopen dat mijn andere zoon Jouri later zijn keus zal laten vallen op iets goedkopere. De oudste zoon, Mi-

chel, ompraten hielp; niet, het moesten cubavinken worden. Maar ja wat is er leuker als je je hobby kan delen met je beide zoons, en niet alleen vogels in maar ook buiten de volière zijn een fijne en vooral ook leerzame bezigheid. Iets waar je nooit op uitgekeken raakt. Nu ik dit schrijf heb ik de eerste jonge agaporniden geringd, dus na toch wel veel tegenslag misschien nu de goede wind in de wieken. Alle vogelliefhebbers veel succes toegewenst met deze toch wel fijne hobby.

B.C. Veerman, Klaprooslaan 24,
's-Gravendeel

Indien u ook Uw volière eens afgebeeld wilt zien, stuur dan zo spoedig mogelijk een of meerdere goed scherpe foto's met een zo uitvoerig mogelijke beschrijving naar Redactie Onze Vogels, Postbus 74, 4600 AB Bergen op Zoom.

Nieuwe kleuren, nieuwe rassen

Nieuwe kleurslagen (mutaties) of nieuwe rassen dienen gedurende drie jaar als zodanig te worden ingezonden op de bondskampioen alvorens zij voor erkenning in aanmerking komen en kunnen worden opgenomen in de betreffende standaard. Gedurende die drie jaar zullen keurmeesters en technische commissies de ontwikkelingen van de nieuwe mutatie of het nieuwe ras

nauwlettend volgen en vastleggen waarna, zoals hiervoor bedoeld, een besluit tot het al of niet erkennen zal worden genomen. Inschrijven van nieuwe mutaties c.q. rassen is in alle betreffende hoofdgroepen reeds mogelijk behalve voor wat betreft de vormen postuurkanaries. Vanaf heden zal die mogelijkheid er echter ook zijn en wel onder klassennummer 27.11.

... TOCH MAAR GOED DAT IK LID BEN VAN DE NBvV

Hoe zou ik anders niet een maandblad met zoveel interessante artikelen over de hobby kunnen komen???

De koereiger

De koereiger maakt een gedrongen indruk, dat hoofdzakelijk komt door de korte en tamelijk dikke hals. Van dichtbij is deze, een halve meter grote reiger te herkennen aan de lange bruinroze sierveren aan de kruin, de keel en de rug, die echter 's winters grotendeels ontbreken. In de paartijd is de snavel geelachtig met een rode basis en zijn de poten ook enigszins rood. In de wintermaanden zijn zowel de sneb als de poten gelig getint.

Enorme uitbreiding

In deze eeuw heeft de koereiger zijn broedgebied enorm weten uit te breiden. Omstreeks 1910 (of wellicht iets later) staken ze zelfstandig de Atlantische Oceaan over om zich in Zuid-Amerika te vestigen. Vandaar hebben ze zich verspreid over grote delen van Noord-Amerika. Ook in Europa begonnen deze reigertjes aan de opmars. Ze rukten vanuit Zuid Spanje op en vestigden zich onder meer in de Rhône-delta, de Camargue. Ook in ons land wordt de koereiger steeds vaker waargenomen en het is helemaal niet onmogelijk dat hij zich ook binnen onze grenzen zal vestigen.

Koereigers broeden in kolonies en niet zelden in gezelschap van andere reigersoorten. De nesten zijn vrij platte bouwswels van takken, twijgen, riet en andere voorradige vegetatie. Doorgaans fungeert het mannetje als "sjuwerman" en bouwt madame de toekomstige kinderkamer. De 4-5 eieren zijn bleekblauw getint en worden door beide geslachten uitgebroed in drie tot driëneenhalve week. Het kroost wordt door beide ouders verzorgd en blijft circa 30 dagen in de nestkom.

De naam: koereiger

De koereiger dankt zijn naam aan het feit dat hij zich bij voorkeur ophoudt in de buurt van kudden grazend vee, waar hij wormen en insecten, die door het vee worden verstoord, wegpikt. De vogel loopt dan met grote passen door de bodembegroeiing, waarbij de kop schuin naar beneden wordt gehouden. Met een vliegensvlugge snavelpik wordt de prooi gesnapt. Ook rijdt de vogel mee op de ruggen van het vee in daar allerlei ongedierte weg te vangen. In Afrika en westelijk Azië horen ook sprinkhanen tot het menu en worden eveneens kikkers en hagedissen verorberd. De Engelsen noemen deze reiger Cattle Egret, de Duitsers Kuhreihher en de Fransen Héron garde-boeuf, wat allemaal op ongeveer hetzelfde neerkomt.

Passerina Cyanea

De indigovink, *Passerina cyanea*, heeft geen ondersoorten en komt voor in Noord-Amerika, van Canada tot Oost-Mexico, op de Bahama-eilanden en op Cuba. In gebieden met open droge bosjes voelen ze zich het beste thuis en trekken ze hoofdzakelijk paarsgewijs op.

In de struiken vinden ze hun voedsel dat bestaat uit insecten, bladknoppen, bloesems en besvruchten. Ook nemen ze zaden op en deze vinden ze al scharrelend op de grond waar ze dan ook veel verblijven.

Op een hoogte van ongeveer 1 meter wordt in de struiken een stevig, van plantenwortels, droog gras en bladeren, korvormig nest gebouwd, van binnen bekleed met plantenpluizen, veertjes en dierenhaar. Het mannetje vergaart het nestmateriaal en zorgt voor het transport, het popje bouwt.

De broedtijd valt van mei tot augustus en de 3 tot 4 vaalblauwe eitjes worden gedurende 13 dagen door alleen het popje bebroed. Als de jongen uitkomen zijn ze bijna naakt, geen enkele donsveertje is te zien. Ze worden uitsluitend door het popje gevoed en ze ontwikkelen zich zeer snel. Reeds na 8 tot 10 dagen verlaten ze het nest en alhoewel ze dan nog slecht kunnen vliegen, leren ze dat vrij gauw aan.

Op een leeftijd van ongeveer 3 weken zijn ze al zelfstandig. In hun jeugdkleed gelijken ze veel op het popje.

Het zal u zijn opgevallen dat het mannetje zich weinig van de opvoeding van de jongen aantrekt. Dat wil echter niet zeggen dat hij, wanneer hij eenmaal zijn huwelijksdaad heeft verricht alles laat voor wat het is. IJverig zingend – en dat kan hij, zelfs des nachts – en met veel verve verdedigt hij hun nestje en houdt zijn territorium vrij van soortgenoten.

Meestal wordt hetzelfde nestje ook voor een tweede legsel gebruikt. Tijdens de broedtijd is de man getooid in een bijzonder fraai gekleurd pracht- of brulofskleed. Vanaf half tot eind augustus wordt dat weer afgelegd en gelijkt hij uiterlijk op het popje. Dat eenvoudig gekleurde pakje draagt hij tot ongeveer februari-maart.

Evenals de Rode Kardinaal heeft ook de indigovink vaak te lijden van de Koevogel (*Molothrus badius*), die in hun nesten parasiteert.

Na de broedtijd trekken de indigovinken naar zuidelijker gelegen winterkwartieren. Die trektijd duurt tot ongeveer november. In hun overwinteringsgebied zijn ze, vaak in gezelschap van treuzsjes (*Spinus tristis*), aangetroffen zowel in de bergen, op een hoogte van 2000 m, als aan de kust. Begin april versterkt hun winterkwartier en keren terug naar de noordelijke gelegen broedgebieden. Inmiddels heeft dan de man zijn prachtkleed wederom herkitregen en begint de cyclus opnieuw. Met zo'n geweldig mooi pakje zal het hem niet moeilijk vallen de blits te maken. Hij moet er overigens wel wat voor doen hij moet zich wel tonen, want ook in hun leven hebben de vrouwtjes het laatste woord.

De klimatologische omstandigheden in hun verspreidingsgebied zijn van dien aard dat ze als sterke vogels beschouwd kunnen worden die zich ook heel goed in ons klimaat weten aan te passen. Vandaar dat ze niet zo moeilijk in onze volière zijn te houden. De mannetjes kunnen evenwel nogal eens strijd lustig zijn, echter alleen maar tegenover soortgenoten. Met deze wetenschap houden we bij het samenstellen van de bevolking in de volière rekening en sluiten daarmee alle eventuele moeilijkheden uit. Tegenover andere vogels, niet zijnde soortgenoten, is hij best aardig.

Naast het gebruikelijke zaadmenu verstrekken we universeel voer, enkele meelwormen per dag, onkruiden, wat fruit etc. e.

n blauwe Amerikaan

Tekst: Cevab
Foto: H. Schrempf

ruimschoots gelegenheid om te baden. Dat doen ze, vooral op zonnige dagen, met graagte en vele malen per dag. De moeilijkheid is vaak een koppeltje van deze vogels aan te schaffen. Veelal worden alleen maar mannen ingevoerd en aangeboden.

A.C. Priem uit Scherpenisse, schreef ons over zijn ervaringen met deze mooie blauwe Amerikanen het volgende:

"In 1980 kreeg ik voor mijn verjaardag een koppeltje Indigovinken welke ik toen in mijn gezelschapsvolière heb gehuisvest. De man is van ongeveer oktober tot begin maart overwegend bruin van kleur met een wat blauwachtige waas; de verschijningsvorm van het popje is nagenoeg hetzelfde. Vanaf eind maart begin april tot september is de man getooid in een prachtig indigoblauw bruidskleed.

Zijn zang is welluidend en erg prettig om te horen. Vooral als het regent hebben de indigovinken het kennelijk goed naar hun zin. Als bijna alle andere vogels binnen zitten, blijven zij dan buiten en het is dan net of het mannetje nog harder zingt, hij is dan in de hele buurt te horen. Het zal u dan ook niet verbazen dat deze vogels ontzettend graag baden en met die wetenschap moeten we daar dan ook voorzieningen voor treffen.

In de winter van 82/83 heb ik, in verband met een verbouwing, al mijn vogels voor enige tijd gehuisvest in broedkooien en de pop indigovink in een tentoonstellingskooi. Deze huisvesting leidde er toe dat ze zeer tam werd. Wat later heb ik haar bij de man in de broedkooi ondergebracht hetgeen zonder problemen door beide vogels werd geaccepteerd. In de volière zaten ze nooit bij elkaar en gingen ze duidelijk ieder hun eigen gang.

Toen ik in februari vorig jaar mijn kanaries ging koppelen, kwam er een vluchtje vrij van 1.50 - 1.60 m en 2 m hoog. Hierin liet ik eerst het popje los en wat later de man. Al direct werd er gepaard, bijna constant gedurende een hele dag. Een dag later heb ik in dat vluchtje diverse nestkastjes opgehangen. Het popje prefereerde een kanariënestkastje waarvan ik de opening aan de voorzijde wat kleiner had gemaakt. Van kokosvezel en paardehaar bouwde ze in betrekkelijk korte tijd een prachtig nest en precies elf dagen nadat ik de vogels in dat vluchtje had losgelaten was het eerste eitje gelegd dat blauwwit van kleur was en geen tekening vertoonde. Het bleef bij één ei. De pop ging direct broeden maar enkele dagen later bleek mij dat het eitje niet bevrucht was. Het eerste legsel werd door een tweede van in totaal drie eitjes gevolgd. Inmiddels had de pop, vanwege het vele paren, bijna geen staart meer over. Teneinde te bewerkstelligen dat alle drie de eitjes op dezelfde dag zouden uitkomen, heb ik ze geraapt. Toen er na drie eieren geen meer bijkwamen, heb ik de goede eitjes teruggelegd waarop de pop direct weer ging zitten broeden. Ze bleken alle drie bevrucht te zijn. Nestcontrole was niet moeilijk, de pop was zo tam dat ik ze steeds met twee vingers van het nestje moest lichten. Na plm. elf dagen broeden zijn twee eitjes uitgekomen, het derde ei bleef gesloten. Twee dagen later lag er een jong dood op de grond, kennelijk er uitgegooid. Het enigst overgebleven jong werd echter zeer goed door het popje gevoerd. Naast een goed mengsel zaden voor tropen, aangevuld met gekiemde zaden en eivoer, verstrekte ik om de twee à drie uur wat meelwormen, buffalowormen, pinky's en mierenpoppen aan de oudervogels.

Na zeven dagen heb ik het jonge vogeltje van een 2,9 mm ring voorzien. Die ring had ik tevoren echt vuil gemaakt en bovendien enige tijd in vogeluitwerpselen gelegd. Het verliep niet zo best want op een leeftijd van twaalf dagen werd ook die jonge vogel het nest uitgegooid. Ik vond het nog levend en ik heb het direct terug in het nestje gelegd nadat ik het nestkastje op de grond had geplaatst. Dit leverde geen enkele moeilijkheid op en ook de man ging over tot voeren.

Toen de jonge vogel achttien dagen oud was, had het ouderpopje inmiddels al weer drie eitjes in hetzelfde nestje gelegd. Dat nestkastje had ik toen opgehangen op een meter boven de grond met daaronder de voedertafel, zodat bij een eventueel uitgooien van jongen de smak niet zo groot zou zijn. Alle drie de eitjes van het derde legsel zijn uitgekomen maar toen de jongen ongeveer zes dagen oud waren was hun eenzelfde lot beschoren, er uit. Er kwam totaal niets van terecht. Wel van de eerstgeborene die ook de jeugdruï goed doorstond. Al met al hoop ik dit jaar op een wat beter resultaat."

Ook in Maasland weidevogelwacht.

In navolging van de nestbeschermingsactiviteiten in buurgemeente Schipluiden is men in Maasland ook gestart met de nestbescherming van weidevogels. Een initiatief van een aantal vogelliefhebbers, enkele leden van de Maaslandse Vogelvereniging en een aantal veehouders is uitgemond in een inventarisatie van een kleine 200 ha. weiland. Een aantal weidevogels, zoals de tureluur, de Kievit, de grutto en de scholekster, alsmede enige soorten watervogels, zoals de wilde eend, de slobbeend, de waterkip en de meerkoet en tenslotte de veldleeuwrik, de graspieper en de steenuil worden in het onderzoek betrokken.

Nadat de belangstellenden via een tweetal dia-presentaties met de nestbescherming werden geconfronteerd, werden de diverse weidepercelen aan de medewerkers "toegewezen". Met name werden de vogelliefhebbers geconfronteerd met het gedrag van de vogels.

Gewezen werd ook op de diverse mogelijkheden van bedreiging, zoals het bewerken van het weiland (rollen, eggen/slepen) en mesten) en daarna de gras- en hooi-oogst.

Reeds in het prille seizoen (maart/april) beginnen voor de vogels al bedreigingen op te treden.

Als eind maart de eerste Kievits- en grutto-eieren in de polders komen, zijn de agrariërs nog volop bezig met hun werkzaamheden. Op grote percelen gebeurt dit vaak door loonwerkers die met hun tractoren -veelal met transistor-radio uitgerust- de weidepercelen over een grote breedte bewerken. Alle aanwezige eieren vallen ten prooi aan de wielen, machines of verdwijnen onder de mest.

Zodra het gras begint te groeien en de weidevogels, die wel geluk hebben gehad de eieren bijna hebben uitgebroed, komen de koeien in het land of wordt het gras gemaaid om te worden ingekuuld.

Ook zijn er veehouders die hun percelen zeer intensief beweiden door de koeien op een kleine oppervlakte binnen enkele dagen de gehele grasopbrengst te laten verorberen. U zult begrijpen dat alle broedende weidevogels ten prooi vallen aan deze "druk", immers als de koeien gaan liggen, blijft er maar weinig plaats over.

Ook de maaiwerkzaamheden eisen een zware tol onder de weide- en watervogels.

De veehouders zien zelf ook wel in dat het zeer geïntensiveerde veehoudersbedrijf onder de vogels een ware slachting aanricht.

Arie Roza.

Diverse veehouders stellen er daarom prijs op als er een weidevogelwacht is, die alles in het werk stelt om de vogels in de gelegenheid te stellen toch tot broeden te komen.

De vogelwachters houden de vogels in het oog vanaf het moment dat deze tot paarvorming overgaan. Zodra de eerste nesten verschijnen worden de nestbeschermers, een metalen overkapping van betonijzer, voor de dag gehaald.

De actieve wachters houden de nesten goed in de gaten. Deze worden, zodra er werkzaamheden starten gemarkeerd en bij het bemesten van het land met een papieren zak afgedekt om te voorkomen dat de eieren worden besmeurd.

Als er vee in het weiland komt, worden de nestbeschermers geplaatst. Een karwei dat met de nodige omzichtigheid moet gebeuren. Een nog niet voltooid nest is uiteraard makkelijker te verstoren dan een reeds voltallig nest.

En wat te denken van de natuurlijke vijanden, o.a. de kraaien, de eksters en de wezels. Ook deze dieren moeten niet

"op het spoor" worden gezet van de nestbeschermers.

Na plaatsing worden de beschermers enige tijd in het oog (kijker) gehouden. Zodra de broedende vogel weer op de eieren plaats neemt en de "kooi" boven het nest accepteert, is het broedsel veilig.

Uiteraard hebben de vogelwachters ook met tegenspoed te kampen. Een nieuwsgierige koe die maar niet van een nestbeschermer kan afblijven of een eierzoker die het gemakkelijk vindt als de ander de plaats van de eieren reeds heeft aangegeven, zijn enige voorbeelden.

Al met al moet weidevogelbescherming worden bedreven door personen met niet alleen een brok idealisme, maar ook met een dosis doorzettingsvermogen, bereid zijn om tegenslag te incasseren, maar vooral ook door mensen die om de natuur geven. Uiteraard moet alles goed en nauwkeurig worden geïnventariseerd. Er wordt van de weidevogelbeschermers verwacht dat zij bereid zijn vele vrije uren op te offeren, ook als het slecht weer is, want ook dan gaan de agrariërs door met hun werk.

De basis van een doelmatige nestbescherming steunt op een goede samenspraak en samenwerking tussen de grondeigenaar/pachter en de weidevogelbeschermers.

Van zeer groot belang is ook de mislukte gevallen goed te overdenken en te trachten om eventueel gemaakte fouten bij volgende broedsels te voorkomen. Na één seizoen kan worden geconcludeerd dat weidevogelbescherming een zeer goede vorm van vrijetijdsbesteding is.

Vogels houden is prachtig, vogels beschermen is minstens even zo belangrijk.

In een volgend artikel hoop ik op de details in te gaan.

ysel

Grote Ratelaar (*Rhinantus major*)

P.J. de Penning

Wie voor het eerst met de Grote Ratelaar kennismaakt zal zich verwonderen over de bijzondere bloemvorm.

Een beschrijving van deze bloemen is vrijwel onmogelijk. Men moet ze zelf onder ogen hebben. Toch zullen wij een poging wagen: de kelk en schutbladen zijn bleekgroen. Zij hebben een gladde kelk. Door het grote bovenblad van de gele bloem lijkt deze op een Lipbloem, maar voor de juiste benaming moeten wij het wat hoger op zoeken dan een lip. De naam *Rhinantus* betekent neusbloem. Het bovenblad lijkt op een grote krom-

me neus. Die neus is aan het uiteinde voorzien van twee blauw-paarse of violette tandjes.

De Grote Ratelaar, een lid van de helmkruidfamilie, behoort bij de half-parasieten. D. w. z. dat zij de be-

nodigde levensstoffen uit andere planten halen. Daartoe zuigen zij hun Haustoriën, dat zijn kleine zuignapjes, vast aan de vaatbundel van een gastheer of gastvrouw!

De Grote Ratelaar groeit op vochtige plaatsen. Wij troffen de hierbij afgebeelde plant aan in een duinvallei, waar de bodem rijkelijk vochtig was. Maar hoe komt hij nu aan de naam Ratelaar? Dat zit zo: als het zaad rijp en droog is, ramelt het in de nog gesloten zaaddozen! Weest u met het zaad maar voorzichtig. In de geneeskunde is nooit iets van deze plant gebruikt! Wellicht een waarschuwing voor u?

Over vogelzaden

Tekst: H.J. Veerkamp
Foto's: Wimo

Boekweit en Paddy

Boekweit – *fagopyrum sagittatum* – van oorsprong afkomstig uit Azië is een zelfmeelrijk gewas. Vroeger werd het ook

in ons land vrij veel verbouwd. Men had in die dagen een zogenaamde 'boekweit-brandcultuur'. De bovenlaag van hoog-

veen werd afgebrand, de as en andere door verhitting opneembaar geworden bodemstoffen waren voldoende om de grond vruchtbaar te maken voor het inzaaien van boekweit.

Tegenwoordig komt er veel boekweit uit Brazilië, China en Canada. Boekweit wordt gebruikt voor de produktie van meel, welke vermengd wordt met andere meelsoorten om een goed bakproduct te krijgen. Boekweit is een honingrijk ge-

Bloeiende boekweit
472

Boekweit

Paddy

was. Tijdens de bloei, bloeiende boekweit verspreidt een aangename geur, wordt het gewas druk door bijen bezocht. Boekweitzaad is min of meer driekantig van vorm, grijsachtig bruin gekleurd. Gepelde boekweit, grof gemalen boekweitgrutten voor de bereiding van pap is zeer smakelijk en licht verteerbaar. Boekweitgrutten zijn een uitstekend opfokvoer voor jonge kuikens. Boekweit wordt gaarne opgenomen door kromsnnavels.

Paddy - oryza sativa -, ongepelde rijst, is het graan dat voor meer dan de helft van de wereldbevolking de voornaamste voedselbron is.

Paddy wordt vooral in Azië en Amerika verbouwd.

Italië vooral in de Po-vlakte en Zuid-Frankrijk zijn de streken in Europa waar paddy in cultuur is genomen. Het gewas wordt op droge en natte gronden ingezaaid. Vooral in Indonesië wordt paddy op natte sawahs geteeld. Dit zijn akkers die gedurende de groei van het gewas zodanig bevoest worden dat de grond-

structuur modderig blijft. De rijstcultuur is daar zeer arbeidsintensief.

De jonge paddy - bibit genaamd - wordt stuk voor stuk geplant. Het oogsten van de paddy, met zijn pluimvormige aar, gaat halm voor halm. Paddy wordt onderscheiden in klein, middel en langkorrelige soorten.

Voordat paddy naar onze Westerse wensen tot consumptierijst is verwerkt heeft het veel aan smaak verloren. Door het slijpen, polijsten, verliest het bijna alle vet, veel eiwit en een groot deel van de vitamines.

Dit is niet het geval bij rijst, zijvervlesrijst, die deze bewerking niet heeft ondergaan. Paddy heeft een laag vetgehalte, maar heeft evenals maïs van alle bekende granen het hoogste zetmeelgehalte.

Paddy is een uitstekend voer voor parkietachtigen en duiven. Bijna onontbeerlijk voor rijstvogels.

Paddy wordt eveneens graag opgenomen door nonachtigen.

Gemiddelde waarde	Boek- weit	Paddy
Vocht	15,1%	11,6%
Ruw eiwit	11,9%	7,1%
Ruw vet	2,4%	2,1%
Zetmeel en suikers	57,8%	64,1%
Ruwe celstof	10,8%	10,0%

De tabel geeft duidelijk te zien dat boekweit en paddy vetarm zijn.

Het aminozurenpatroon in het eiwit van boekweit heeft een lysine-gehalte van 5,4% en aan arginine 9,4%.

Paddy heeft een lysine-gehalte van 4,7% en aan arginine 7,9%.

Wilt u keurmeester worden bij de NBvV?

Bij de NBvV bestaat nog steeds behoefte aan **keurmeesters voor tropische vogels e.d.** Indien u geïnteresseerd bent, ouder bent dan 18 jaar, reeds vijf jaar tropische vogels heeft of kweekt, beschikt over een redelijke kennis betreffende diverse vogelsoorten c.q. kleurslagen en beschikt u bovendien over vrije tijd om keuringen te verrichten dan kunt u zich voor een toelatingstest voor de opleiding tot keurmeester tropische vogels e.d. aanmelden, die in januari 1985 van start gaat.

De opleiding tot keurmeester zal, afhankelijk van het aantal toegelaten aspirant keurmeesters, zo veel mogelijk regionaal plaats vinden. De lessen worden eens per maand op een zaterdag gegeven. Naast deze maandelijke lesdagen dient men ook veel aan zelfstudie te doen.

In de eerste twee jaren worden alle tropische vogels behandeld, met uitzondering van de parkietachtigen. Na deze twee jaren volgt in januari 1987 een examen. Bij slagen voor dit examen bent u keurmeester tropische vogels e.d. zonder de bevoegdheid tot het keuren van parkietachtigen. U heeft echter de verplichting om na dit eerste examen nog enkele lessen betreffende grote parkieten en agaporniden te volgen zodat u ook de bevoegdheid krijgt tot het keuren van parkietachtigen.

Gedurende de eerste twee jaren van deze basisopleiding bent u bovendien verplicht om minimaal 10 keuringen in de praktijk mee te maken (zgn. bijzittingen) bij erkende Bondskeurmeesters van de NBvV.

Na het voltooien van de basisopleiding bestaat de mogelijkheid om een vervolgoopleiding te volgen betreffende één speciale groep vogels. Bij slagen voor het examen, dat volgt op deze opleiding, krijgt u een aantekening in de keurmeesterslijst. De hele opleiding is v.w.b. uw reis- en verblijfkosten voor uw rekening.

Uw opgave voor de toelatingstest kan, **ALLEEN SCHRIFTELIJK** geschieden bij: **P.J.F. Klören, Meidoornweg 10, 3768 CN SOEST.**

Uw aanmelding moet op **6 december 1984** ontvangen zijn.

De toelatingstest zal worden afgenomen op woensdag 9 januari 1985 in Het Turfschip te Breda.

Een volgende toelatingstest zal pas over twee jaar worden afgenomen. Een toelatingstest voor de opleiding tot grasparkietenkeurmeester zal voorlopig niet worden afgenomen.